

Public Organizations Management

ORIGINAL ARTICLE

The Study of Policy Components in the Tuition Economy in the Public Sector: a Meta-Synthesis of Selected Studies

Ebrahim Khodaei¹, Gholamreza Geraeinejad², Ahmad Keykha*³

¹. Associate Professor,
Department of Assessment and
Research, University of
Tehran, Tehran, Iran.

². Assistant Professor, Faculty
of Economics and Accounting,
Islamic Azad University
Central Tehran Branch,
Tehran, Iran.

³. Ph.D Candidat, Department
of Educational Planning
Management, University of
Tehran, Tehran, Iran.

Correspondence

Ahmad Keykha

Email: ahmadkeykha@ut.ac.ir

How to cite

Khodaei, E., Geraeinejad, Gh.R.,
& Keykha, A.(2023). The study of
Policy Components in the Tuition
Economy in the Public Sector: a
Meta-synthesis of Selected
Studies. *Public Organizations
Management*,11(3), 35-52.

ABSTRACT

Today, governments are facing severe financial shortfalls in financing higher education globally. Therefore, due to the necessity, they have established the tuition policy in higher education and are always looking for strategies to increase the effectiveness of this policy. Based on this, the upcoming research aims to study the policy components of the tuition economy in the public sector. This research was done in two stages. In the first stage, the components of tuition policy in the higher education system were extracted using the Meta-synthesis method. For this purpose, specialized research keywords were searched in reliable scientific databases in the period (1990-2021). Finally, among 229 articles, 107 articles were included in the final analysis. In the second step, the qualitative section's findings were weighted using the Shannon entropy technique. In total, seven determining components of tuition policy; student (individual, family); University (complexity in tuition pricing, diversity and a plurality of university policies, academic quality of the university); Higher education (leadership in higher education, rules, and regulations in higher education); State (legal and political mechanisms of State, collaborative and supportive mechanisms of State); Macro governance (good governance, macro laws, and regulations) and environmental (cultural norms, social norms) were identified. The student and environmental components had more weight than other components. In the end, the solutions for the higher education system were stated, including considering the concept of differential tuition, which means paying attention to various factors in determining tuition policies based on the rate of return of academic fields, degrees, geographical region, etc.

KEY WORDS

Higher Education, Shannon Entropy, Higher Education Policy, Tuition, Meta-Synthesis

نشریه علمی

مدیریت سازمان‌های دولتی

«مقاله پژوهشی»

مطالعه مؤلفه‌های سیاست‌گذاری در اقتصاد شهریه در بخش دولتی: فرا ترکیب مطالعات منتخب

ابراهیم خدایی^۱، غلامرضا گرای نژاد^۲، احمد کیخا^{۳*}

چکیده

امروزه، دولت‌ها در بخش تأمین مالی آموزش عالی در سطح جهان با کمبودهای مالی شدیدی مواجه شده‌اند؛ بنابراین، بنا بر ضرورت سیاست شهریه را در آموزش عالی وضع کرده‌اند و همواره به دنبال راهبردهای برای افزایش اثربخشی این سیاست هستند. بر این اساس، هدف پژوهش پیشرو، مطالعه مؤلفه‌های سیاست‌گذاری در اقتصاد شهریه در بخش دولتی می‌باشد. این پژوهش در دو مرحله انجام شده است. در مرحله نخست، با به‌کارگیری روش فرا ترکیب مؤلفه‌های سیاست‌گذاری شهریه در نظام آموزش عالی استخراج شد. بدین منظور، کلیدواژه‌های تخصصی پژوهش در پایگاه‌های معتبر علمی در بازه زمانی (۱۹۹۰-۲۰۲۱) جستجو شدند. در نهایت از میان ۲۲۹ مقاله ۱۰۷ مقاله وارد تحلیل نهایی شدند. در مرحله دوم، با به‌کارگیری تکنیک آنتروپی شانون یافته‌های بخش کیفی وزن‌دهی شدند. در مجموع، هفت مؤلفه تعیین‌کننده سیاست‌گذاری شهریه؛ دانشجو (فردی، خانوادگی)؛ دانشگاه (پیچیدگی در قیمت‌گذاری شهریه، تنوع و تکرر سیاست‌های دانشگاه، کیفیت علمی دانشگاه)؛ آموزش عالی (رهبری در آموزش عالی، قوانین و مقررات در آموزش عالی)؛ استان (سازوکارهای قانونی و سیاستی استان‌ها، سازوکارهای مشارکتی و حمایتی استان‌ها)؛ حکمرانی کلان (حکمرانی خوب، قوانین و مقررات کلان) و محیطی (هنجارهای فرهنگی، هنجارهای اجتماعی) شناسایی شدند. از این میان، مؤلفه دانشجویی و محیطی وزن بیشتری نسبت به دیگر مؤلفه‌ها داشتند. در پایان، راهکارهای برای نظام آموزش عالی از جمله در نظر داشتن مفهوم شهریه افتراقی به معنی توجه به عوامل گوناگون در تعیین سیاست‌های شهریه براساس نرخ بازده رشته‌های تحصیلی، مقطع و منطقه جغرافیایی و غیره بیان شد.

واژه‌های کلیدی

آموزش عالی، آنتروپی شانون، سیاست‌گذاری آموزش عالی، شهریه، فرا ترکیب.

^۱ دانشیار، گروه سنجش و پژوهش، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
^۲ استادیار، دانشکده اقتصاد و حسابداری، دانشگاه آزاد تهران مرکز، تهران، ایران.
^۳ دانشجوی دکتری، گروه مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

نویسنده مسئول:

احمد کیخا

رایانامه: ahmadkeykha@ut.ac.ir

استناد به این مقاله:

خدایی، ابراهیم؛ گرای نژاد، غلامرضا و احمد کیخا (۱۴۰۲). مطالعه مؤلفه‌های سیاست‌گذاری در اقتصاد شهریه در بخش دولتی: فرا ترکیب مطالعات منتخب. فصلنامه علمی مدیریت سازمان‌های دولتی، ۱۱(۳)، ۳۵-۵۲.

مقدمه

درآمد خانوار فقط ۱ درصد رشد داشته است (کلی و شالی^{۱۱}، ۲۰۰۴). در سال ۲۰۰۰، افزایش قابل توجهی در میزان شهریه مناطق جغرافیایی مختلف آمریکا به وجود آمد. در بخش آموزش عالی دولتی، شهریه در دانشگاه‌های دولتی ۶۲ درصد و در آموزشگاه‌های^{۱۲} دوساله دولتی ۴۰ درصد رشد داشت. در بخش آموزش عالی خصوصی، نیز میزان شهریه در دانشگاه‌های خصوصی ۴۲ درصد افزایش یافت. این افزایش میزان شهریه بیشتر در مناطق جنوب و جنوب غربی آمریکا رخ داد (ما و همکاران، ۲۰۱۶). موج افزایش میزان شهریه در برخی از مناطق جغرافیایی آمریکا به ویژه استان تگزاس به قدری زیاد بوده است که طی یک دوره شش ساله از ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۹، ۷۲ درصد افزایش در میزان شهریه وجود داشته است (فلوریز و شپهرد^{۱۳}، ۲۰۱۴). بر پایه یافته‌های مطالعه‌ای دیگر بیش از ۷۰ درصد والدین نیز در مورد چگونگی تأمین مالی تحصیلات فرزندان دانشگاهی خود ابراز نگرانی کرده‌اند (بیل^{۱۴}، ۲۰۲۰). در نمونه تجربی دیگر ۷۰ درصد از دانشجویان در دانشگاهی اذعان داشته‌اند که به دلیل تأمین هزینه زندگی خود و ۵۲ درصد دانشجویان نیز اظهار داشتند که به دلیل ناتوانی در پرداخت شهریه از دانشگاه انصراف داده‌اند (جانسون^{۱۵} و همکاران، ۲۰۰۹).

در آموزش عالی ایران نیز همانند ساختار آموزش عالی کشورهای توسعه یافته شواهد زیادی وجود دارد که نشان می‌دهد آموزش عالی ایران به سمت بازاری شدن جهت‌گیری دارد (کریمی و همکاران، ۱۳۹۸؛ شهنازی و اکبری، ۱۳۹۹؛ ابادری و پرنیان، ۱۳۹۴؛ کریمی، ۱۳۹۴) رضانی و همکاران (۱۴۰۱) نیز در پژوهش به تحلیل بر نفوذ سرمایه‌داری آکادمیک در نظام آموزش عالی ایران با واکاوی اسناد راهبردی کشور پرداختند، نتایج حاصل از تحلیل محتوای شش سند فرادستی منتخب آموزش عالی و گزاره‌های الزام‌آور برای دانشگاه‌ها در دوازده مفهوم اصلی استخراج و دسته‌بندی بیان شده بود. این مفاهیم مشتمل بر تجاری‌سازی، کالایی‌سازی، جهانی‌سازی، مشتری‌مداری، خصوصی‌سازی، شفافیت و پاسخگویی، رقابت‌پذیری و کمی‌سازی، مدیریت دولتی نوین، بین‌المللی‌سازی، تغییر سیاست‌های تأمین منابع مالی دانشگاه‌ها

در دهه‌های اخیر با توجه به بحران‌ها و آشوب‌های مالی پیش آمده در سطح جهان به ویژه از اواسط دهه ۱۹۹۰ با افزایش میزان دانشجویان، افزایش هزینه‌ها، دانشگاه‌ها با چالش‌های مالی جدی مواجه شده‌اند (ما^۱ و همکاران، ۲۰۱۶). در مواجهه با این چالش‌ها اغلب دانشگاه‌ها سیاست شهریه را وضع کردند (بولی^۲ و همکاران، ۲۰۱۶). برای مثال، می‌توان به مطالعات انجام شده در کشورهای؛ آمریکا (سرنآ^۳، ۲۰۱۷)؛ انگلیس (والکینگ و جفریز^۴، ۲۰۱۳)؛ فرانسه (مولین^۵ و همکاران، ۲۰۱۶)؛ ایتالیا (پیگینی و استافولانی^۶، ۲۰۱۶) اشاره کرد. نکته مهم این است که سیاست وضع شهریه به مؤلفه‌های گوناگون اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی بستگی دارد (هو و ویلرئال^۷، ۲۰۱۹). بر همین اساس، چگونگی وضع سیاست شهریه در آموزش عالی کشورهای مختلف جهان متفاوت است (اهنبرگ^۸، ۲۰۲۰). یانیکوسکی و ویلسون^۹ (۱۹۸۴) بر این باورند که وضع سیاست شهریه با موارد مهمی از قبیل: (۱) تعیین میزان شهریه متناسب با هزینه دوره‌ها، برنامه‌ها یا سطوح تحصیلی؛ (۲) میزان شهریه بالاتر برای واحدهای تخصصی نسبت به واحدهای غیرتخصصی؛ (۳) میزان شهریه بالاتر برای برنامه‌های با کیفیت بیشتر و (۴) تعیین میزان شهریه براساس نرخ بازده رشته‌های تحصیلی، در ارتباط است. افزون بر این، پیچیدگی‌ها و پرسش‌های نظیر: وضع شهریه برای دانشجویان مقیم و غیر مقیم هر استان چگونه باید باشد؟ چه نسبتی بین وضع شهریه و کمک‌های مالی باید باشد؟ چه نسبتی بین وضع شهریه و میزان منابع مالی دریافتی دولتی باید باشد؟ و غیره وجود دارد (فتکی^{۱۰}، ۲۰۰۶).

بررسی سیر تاریخی در حوزه شهریه، نیز نشان از آن دارد که میزان شهریه دانشگاه‌ها پیوسته در حال افزایش است. برای مثال میزان شهریه در بین مهر و موم‌های ۱۹۸۰ و ۱۹۹۸ در آمریکا ۱۲۵ درصد افزایش یافته است این در حالی است که

1. Ma
2. Bolli
3. Serna
4. Wakeling & Jefferies
5. Moulin
6. Pigni & Staffolani
7. Hu & Villarreal
8. Ehrenberg
9. Yanikoski & Wilson
10. Fethke

11. Kelly & Shale
12. College
13. Flores & Shepherd
14. Bell
15. Johnson

مبلغ ۸۵۳۷۳۴۲۸ و برای علوم انسانی و علوم رفتاری مبلغ ۶۸۲۶۹۹۹۸ میلیون ریال دریافت می‌شود. این مبالغ در مقاطع بالاتر شیب صعودی‌تری به خود می‌گیرند به گونه‌ای که در مقطع دکتری تخصصی پردیس کیش، البرز و ارزش به ازای هر نیمسال برای گروه‌های آموزشی علوم انسانی مبلغ ۲۲۱۳۲۶۱۶۷ و برای سایر گروه‌ها مبلغ ۲۷۰۵۰۹۷۵۸ میلیون ریال دریافت می‌شود. در واقع، پردیس‌های خودگردان از هدف اصلی خود که جذب دانشجویان خارجی و بین‌المللی شدن بود، دور شدند. از یک سو، قرار گرفتن قطار پردیس‌های خودگردان در مسیر نادرست و از سوی دیگر، گسترش شتاب‌زده و بی‌رویه آن در مهر و موم‌های اخیر به خودی خود آسیب‌های درون سازمانی و برون سازمانی زیادی را به همراه داشته است (قریشی و همکاران، ۱۳۹۷). به‌طور کلی، با توجه به شواهد و قرائنی که ارائه شد، حکایت از آن دارد که نظام آموزش عالی ایران نیز از شکل جهانی آن در حرکت به سمت خصوصی‌سازی و تسهیم هزینه‌های آموزش عالی با خانوار و دانشجویان از رهگذر شهریه همگرایی دارد که میزان این مشارکت (شهریه‌پردازی) همچون روندهای جهانی هر ساله رو به افزایش است.

روی هم‌رفته تاکنون هنوز سیاست‌گذاران و مدیران دانشگاهی به سیاستی منسجم، یکپارچه و اثربخش در زمینه شهریه نرسیده‌اند. از یک سو، افزایش هزینه‌های آموزش عالی توأم با بحران‌های مالی اخیر، سیاست‌گذاران و مدیران را بر آن داشته است تا چاره‌ای برای این امر بیابند. به زعم دانش‌پژوهان وضع سیاست شهریه یکی از پیچیده‌ترین و مهم‌ترین تصمیماتی است که هر سیاست‌گذار و مدیر دانشگاهی با آن روبرو است (جانستون^۱، ۲۰۰۶). اگرچه ادبیات قیمت‌گذاری موجود غالباً روی شرکت انتفاعی^۲ متمرکز است، قیمت‌گذاری هوشمند^۳ برای دانشگاه‌ها، آموزشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی نیز به همان اندازه مهم است. در واقع، درک حساسیت نسبت به تغییرات قیمت، به صورت شهریه و هزینه‌ها، به‌ویژه در شرایط اقتصادی سخت امروز که آموزشگاه‌ها و مدیران دانشگاه‌ها برای ارتقای نرخ ثبت‌نام، کارایی و اثربخشی بیشتر تحت فشار هستند، بسیار مهم است (هالیدی^۴ و همکاران، ۲۰۰۸) بنابراین، درک صحیح تأثیر وضع

و طراحی سازمان‌های درون‌شبکه‌ای بودند. بنابراین، سیاست شهریه در نظام آموزش عالی ایران نیز مورد توجه بسیاری از تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران آموزش عالی قرار گرفته است. روند کاهش سهم هزینه‌های آموزش از کل بودجه نشانی از نگاه سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان کشور است که ترجیح داده‌اند سهم بودجه این بخش کاهش یابد. در حالی که این بخش از نظام آموزش عالی در بعد تعداد موسسه‌ها و مراکز آموزش عالی تحت نظر وزارت علوم رشدی دو برابری را تجربه کرده است، از سال ۱۳۸۵ تا پایان دولت دهم تعداد مراکز از ۱۳۰۰ به حدود ۲۵۰۰ مرکز افزایش پیدا کرده است. همچنین تعداد دانشجویان کشور از دو میلیون و ۴۰۰ هزار با افزایش حدود دو برابری به بیش از چهار و نیم میلیون در سال ۱۳۹۲ رسید (شهنازی و اکبری، ۱۳۹۹). بنابراین، سیاست شهریه در نظام آموزش عالی ایران نیز مورد توجه بسیاری از تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران آموزش عالی قرار گرفته است. برای نمونه در دانشگاه تهران، به‌عنوان نماد آموزش عالی ایران، علاوه بر دوره‌های شبانه، دوره‌های الکترونیکی و پردیس‌های گوناگونی نظیر: پردیس کیش، البرز و ارس وجود دارند. هرکدام از این دوره‌ها شهریه‌های متفاوتی را از دانشجویان دریافت می‌کنند. با توجه به برند دانشگاه تهران نسبت به دیگر دانشگاه‌ها متقاضی بیشتری برای این دوره‌ها در این دانشگاه وجود دارد. علاوه بر تفاوت شهریه‌ای، میزان این شهریه نیز پیوسته و هر ساله در حال افزایش است. بنابراین، آموزش عالی ایران نیز از مدل عام جهانی در شهریه‌پردازی و حرکت به سمت خصوصی‌سازی تبعیت می‌کند. از دهه ۶۰ تا کنون در کشور با گسترش مراکز آموزش عالی غیر دولتی (شهریه‌ای) از جمله دانشگاه آزاد، غیر انتفاعی، پیام نور، مجازی، دوره‌های شبانه و پردیس‌های خودگردان رو برو هستیم (قریشی و همکاران، ۱۳۹۷). در وهله نخست دانشگاه‌ها از مسیر شهریه به دنبال تأمین مالی بودند.

اما مسیر درآمدزایی از طریق دوره‌های شبانه موفقیت درخور توجهی را به دست نیاورد. به همین منظور، سیاست توسعه و افزایش پردیس‌های خودگردان دانشگاهی در کنار رواج دانشگاه‌های آزاد، غیرانتفاعی، مجازی و پیام نور در پیش گرفته شد. فارغ از اثر این سیاست بر کاهش کیفیت آموزش عالی، این مراکز به مراتب شهریه بالاتری را نسبت به دوره‌های شبانه از دانشجویان دریافت می‌کنند. برای نمونه دانشگاه تهران در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ برای دوره کارشناسی در پردیس خودگردان کیش، شهریه (فقط شهریه ثابت) برای رشته هنر مبلغ ۸۱۰۸۵۵۹۳، برای رشته‌های فنی مهندسی و علوم پایه

1. Johnston
2. For-profit
3. Intelligent Pricing
4. Halliday

بخش دولتی می‌باشد. برای دستیابی به این هدف، پرسش‌های زیر طرح‌ریزی شده‌اند:

- مهم‌ترین مؤلفه‌های سیاست‌گذاری شهریه در نظام آموزش عالی چیست‌اند؟
- کدام مؤلفه وزن و اهمیت بیشتری در تعیین سیاست‌های شهریه در نظام آموزش عالی دارد؟

مبانی نظری

مفروضات و رویکردها وضع سیاست شهریه در آموزش عالی

در زمینه وضع سیاست شهریه در میان محققان و سیاست‌گذاران مفروضات اقتصادی پذیرفته شده‌ای وجود دارد. این مفروضات عبارتند از: (۱) آموزش عالی مانند اکثر کالاها و خدمات در اقتصاد در نظر گرفته می‌شود که با افزایش قیمت آن، میزان تقاضا برای آن کاهش می‌یابد (قانون تقاضا)؛ (۲) آموزش عالی از دیدگاه اقتصاددانان به‌عنوان یک کالای "ارجحیت‌دار" یاد می‌شود (ترکیبی از کالای عمومی و کالای خصوصی)؛ (۳) تغییرات در میزان شهریه و کمک‌های مالی تأثیرات متفاوتی بر رفتار دانشجویان می‌گذارد. مثلاً افزایش ۱۰۰ دلار در قیمت شهریه احتمالاً تأثیر بیشتری بر رفتار دانشجویان در ثبت‌نام نسبت به کمک مالی ۱۰۰ دلاری (پدیده برچسپ قیمت^{۱۰}) دارد؛ (۴) انواع مختلف کمک‌های مالی تأثیرات متفاوتی بر رفتار دانشجویان ثبت‌نام در مؤسسات آموزش عالی و دانشگاه‌ها دارد؛ (۵) مؤلفه‌های متکثری در تصمیمات دانشجویان اثر دارد که باعث ایجاد واکنش‌های متفاوتی در آن‌ها نسبت به تغییرات قیمت شهریه و پیشنهادهای کمک مالی می‌شود؛ (۶) دانشجویان تمایل بیشتری برای ثبت‌نام در آموزشگاه‌ها نسبت به ثبت‌نام در دانشگاه‌های چهار ساله دارند اگرچه به نظر می‌رسد بیشتر این تأثیر به دلیل بیشتر بودن سهم دانشجویان کم درآمد است که در آموزشگاه‌ها ثبت‌نام می‌کنند؛ (۸) شهریه و سیاست‌های کمک مالی در دانشگاه، مؤسسات آموزش عالی و آموزشگاه‌ها می‌تواند بر ثبت‌نام در بخش دیگری تأثیر بگذارد (کشش‌های ارتباطی یا متقاطع تقاضا^{۱۱}) وجود دارد (هلر^{۱۲}، ۲۰۰۰). در مطالعات داخل کشور، احمدی و همکاران (۱۳۹۴)

سیاست شهریه در ثبت‌نام و [ارتقای کارایی و تأمین مالی] در این محیط پرتنش و چالش برانگیز است. شین و میلتن^۱ (۲۰۰۸) با اشاره به وضع سیاست شهریه و تغییرات میزان آن در تصمیمات تحصیلی دانشجویان از اصطلاح کشش شهریه^۲ استفاده کردند (ص: ۷۲۱). هاپتمن^۳ (۱۹۹۰) نیز بر این باور است که "هیچ توضیحی اساسی^۴ برای درک وضع سیاست شهریه و افزایش شهریه وجود ندارد و روش‌های تعیین شهریه را "معضل شهریه^۵ می‌داند. هلر^۶ (۲۰۰۱) نیز از آن به‌عنوان پارادوکس شهریه^۷ یاد می‌کند. در قرائتی دیگر ولمان^۸ (۱۹۹۹) از آن به‌عنوان معمای شهریه^۹ سخن می‌گوید. بر این اساس، در پژوهش پیشرو، با استفاده تلفیقی از راهبرد فراترکیب و تکنیک آنتروپی شانون برای ایجاد فهم جامع‌تر و عمیق‌تر از مسئله سیاست‌گذاری شهریه که دانش‌پژوهان به آن برچسپ‌های گوناگونی را روا داشته‌اند. یافته‌های مطالعات بین‌المللی سنتز، تلفیق و ترکیب می‌شود. لیکن نوآوری این پژوهش، پرکردن شکاف و ارائه تحلیلی جامعی از مؤلفه‌های سیاست‌گذاری شهریه هم از دیدگاه متقاضی (دانشجویان و خانوار) و از دیدگاه عرضه‌کننده (سیاست‌گذاران و مدیران دانشگاه) می‌باشد. سپس رتبه‌بندی این مؤلفه‌ها بر شناخت وزن و اهمیت هرکدام براساس ادبیات پژوهشی انجام خواهد شد. زیرا با افزایش هزینه‌ها و کمبودهای مالی دیگر دولت‌ها توان تأمین مالی دانشگاه‌ها را ندارند لاجرم باید کشورها سیاست‌های گوناگونی را در پیش گیرند. یکی از کلیدی‌ترین این سیاست‌ها، وضع شهریه می‌باشد. با توجه به تناقضات پیش آمده به‌ویژه از نظرگاه عدالت اجتماعی و دسترسی که پیوسته محل مجادله بوده است. می‌توان با شناخت جامع‌تر این مؤلفه‌ها، به واسطه همه‌جانبه‌نگری سیاستی هدفمندتری را در قبال شهریه در پیش گرفت. چراکه تداوم وضع آموزش عالی دولتی و رایگان دیگر میسر نیست. با عنایت به اینکه در وضع سیاست شهریه مؤلفه‌های درون و برون دانشگاهی متعددی در کنار مؤلفه‌های فردی و خانوادگی تأثیر دارند. بر این اساس، هدف از این پژوهش، مطالعه مؤلفه‌های سیاست‌گذاری در اقتصاد شهریه در

1. Shin & Milton
2. Tuition Elasticity
3. Hauptman
4. No Overarching Explanation
5. Tuition Dilemma
6. Heller
7. Paradox Tuition
8. Wellman
9. Tuition Puzzle

10. Sticker Price Phenomenon
11. Cross-sector Price Elasticities
12. Heller

فقرا می‌شود و در بلندمدت به افزایش شکاف درآمدی و نابرابری بیشتر دامن می‌زند. از سوی دیگر، سیاستمداران که بر کمبودها و کاستی‌های مالی آگاهند معتقد هستند که در صورت تأمین منابع مالی، امکان دوام و بقا دانشگاه‌ها در شرایط موجود فراهم می‌شود. لیکن با توجه به تعریف از آموزش به مثابه کالای ارجیحت‌دار بخشی از هزینه‌ها بر عهده افراد و خانوار است. به زعم وینستون^۲ (۲۰۰۳) نیز هیچ جنبه اقتصادی آموزش عالی بیشتر از وضع و افزایش میزان شهریه مورد توجه مردم، سیاست‌گذاران و والدین تا به امروز نبوده است. در نگاه بازارمحور، آموزشگاه‌ها و دانشگاه‌ها، نیز به‌مانند شرکت و سازمان تولیدی، از نظر منابع درآمدی، فرایندهای تولید و ارزشی متعارف، ساختاری متفاوت دارند. آموزش عالی دارای یک ساختار سلسله‌مراتبی و پیچیده در یک بستر رقابتی است. بنابراین شناسایی این مؤلفه‌ها در لایه‌های گوناگون برای درک و فهم بهتر بسیار مهم و حیاتی است. برای وضع سیاست شهریه در آموزش عالی دو ترتیب اساسی وجود دارد: (۱) دانشگاه‌ها، آموزشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی میزان شهریه را با نظر یک هیئت امناء و به شکل مستقل تعیین می‌کنند و (۲) قانونگذاران استانی [و یا فدرال] که تصمیم‌گیر سیاست‌های بودجه‌ای کلان‌تر هستند، سیاست‌های مربوط به تعیین شهریه را نیز اتخاذ می‌کنند (فتکی، ۲۰۰۶).

چارچوب وضع سیاست شهریه

در این قسمت به مهم‌ترین مبانی نظری دلالت‌کننده بر سیاست‌گذاری شهریه در آموزش عالی اشاره می‌شود؛ نظریه سرمایه انسانی^۳؛ در این نظریه فرض می‌شود که افراد عقلانی رفتار می‌کنند و از انتخاب خود آگاه هستند اگرچه ممکن است نتوانند هزینه‌ها و مزایای مدرک دانشگاهی را بطور کامل در آینده پیش‌بینی کنند اما گزینه‌هایی را انتخاب می‌کنند که حداکثر مطلوبیت درآمدی و غیر درآمدی را برای آن‌ها به ارمغان داشته باشد (گلدریک راب^۴ و همکاران، ۲۰۰۹). دلالت این نظریه بر وضع سیاست شهریه در سطح فرد و کلان است. در سطح فردی بر ثبت‌نام یا عدم ثبت‌نام دانشجویان در دانشگاه متمرکز است و به این پرسش می‌پردازد که: با وجود افزایش میزان شهریه است

در پژوهشی تحت عنوان داده کاوی دانشجویان انصرافی دانشگاه تهران با تمرکز بر حفظ دانشجویان شهریه پرداز (جلوگیری از روی گردانی مشتری) در یافته‌های پژوهش ترم اول و دوم (به‌ویژه ترم اول در دوره سنی ۳۱-۲۴ سال) را به منزله پرخطرترین دوره زمانی، دانشجویان ارشد را مستعدترین مقطع و دوره شبانه را پرخطرترین دوره تحصیلی برای انصراف دانشجو (روی گردانی مشتری) شناسایی کردند.

در سیاست‌گذاری و وضع سیاست شهریه در آموزش عالی دو رویکرد وجود دارد؛ رویکرد نخست، بر این باورند که استان‌ها باید شهریه دانشگاه‌ها و آموزشگاه‌های عمومی را تا حد امکان پایین نگه دارند. چراکه شهریه پایین مشارکت بیشتر دانشجویان را تشویق می‌کند و درهای آموزش عالی را به روی تعداد بیشتری از دانشجویان باز می‌کند. در این صورت با افزایش تعداد افرادی که به دانشگاه می‌روند در نهایت از نظر اقتصادی و اجتماعی به نفع کل جامعه خواهد بود. براساس این دیدگاه بود که اکثر استان‌ها در طول دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ میزان شهریه را در سطح پایینی نگه‌داشتند؛ رویکرد دوم، از دهه ۱۹۶۰، با ازدیاد جمعیت متقاضی ورود به دانشگاه‌ها و آموزشگاه‌ها بسیاری از استان‌ها دیگر توانایی پرداخت یارانه دولتی لازم برای حفظ شهریه کم را نداشتند. لیکن تعدادی از محققان و تحلیل‌گران بر این باور بودند که فلسفه پایین نگه‌داشتن میزان شهریه دانشگاه‌ها و آموزشگاه‌ها اشتباه است. زیرا وقتی استان‌ها شهریه را پایین نگه می‌دارند، مجبورند برای تحصیلات همه دانشجویان (به‌طور یکسان) یارانه‌ای تخصیص دهند. در حالی که بسیاری از آن دانشجویان توانایی پرداخت قسمت بیشتر یا کل هزینه تحصیلات خود را از طریق بودجه شخصی یا خانوادگی دارند. این امر را به‌عنوان مصداق استفاده ناکارآمد از بودجه عمومی تلقی کردند. آن‌ها پیشنهاد کردند که استان‌ها باید از سیاست افزایش میزان شهریه را در کنار تخصیص بودجه اضافی (تشویقی) را برای تأمین کمک‌های مالی مبتنی بر نیاز به دانشجویانی که نیاز مالی دارند در پیش گیرند (راسمسن^۱، ۲۰۰۳) هم‌چنان میان سیاستمداران و عامه مردم این دو دیدگاه جریان و جدال‌های وجود دارد. در پاره‌ای از موارد با افزایش میزان شهریه به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه جنبش‌های با عنوان مدافع حقوق به راه می‌افتد با فرض اینکه افزایش شهریه منجر به تشدید نابرابری در بین اغنیا و

2. Winston
3. Human capital theory
4. Goldrick-Rab

1. Rasmussen

برای افراد، با توجه کمیت شهریه تصمیم می‌گیرند آیا سرمایه‌گذاری دانشی در آینده برای آن‌ها توجیه پذیر است یا خیر؟. این سرمایه‌گذاری با توجه به میزان شهریه و شرایط شغلی و تحصیلی منحصربه‌فرد متفاوت است. مؤلفه‌های متعددی نیز بر این تصمیم برای سرمایه‌گذاری دانشی دخیل هستند. بر این اساس، افراد، کسب دانش و مهارت از طریق دانشگاه را نباید نوعی مصرف یا هزینه تلقی کنند، بلکه باید آن را نوعی از سرمایه‌گذاری بدانند که از لحاظ فردی و اجتماعی برای آن‌ها مولد است. در سطح کلان نیز سیاست‌گذاران تصمیم می‌گیرند سیاست شهریه را چگونه وضع کنند که فرصت کافی برای کلیه دانشجویان به‌ویژه دانشجویان طبقات پایین‌تر جامعه فراهم باشد تا بتوانند سرمایه انسانی کل جامعه را ارتقا دهند و به توسعه اقتصادی و اجتماعی جامعه کمک کنند.

نظریه وابستگی منابع^۱؛ در نظریه وابستگی منابع به واکاوی رابطه سازمان با محیط‌های پیرامونی برای جستجوی منابع مالی کافی برای بقای سازمان پرداخته می‌شود. براساس این نظریه، کمک‌های مالی باعث تغییر در رفتار قیمت‌گذاری و جذب دانشجویان بیشتر و خاص (به‌ویژه جذب دانشجویان بین‌المللی با شهریه بیشتر از طریق بورس تحصیلی) می‌شود که این مؤلفه‌ها باعث اطمینان بخشی دانشگاه از دسترسی به منابع مالی کافی برای تداوم فعالیت‌ها خواهد بود (دیلینی و کرنی^۲، ۲۰۱۲) دلالت این نظریه بر وضع سیاست شهریه این است که سیاست‌گذاران و مدیران دانشگاه‌ها باید به گونه‌ای این سیاست را با توجه به محیط پیرامونی وضع کنند که بیشترین اثربخشی را در پی داشته باشد. برای نمونه وضع سیاست شهریه ویژه دانشجویان بین‌المللی می‌تواند در جذب منابع مالی جدید کارآمد باشد.

نظریه خروج و اعتراض^۳: آلبرت هیرشمن^۴ این نظریه را در کتاب «اعتراض، خروج و وفاداری» مطرح کرده است. در این اثر با توجه به تأکید فراوان وی بر کاربرد نظریه برای بنگاه یا سازمان، می‌توان نوعی الگوی بنیادین را شناسایی کرد که در اینجا الگوی کلاسیک خروج-اعتراض نامیده می‌شود. کافی است در نظر بگیریم بنگاهی محصولاتی را

برای مصرف‌کنندگان تولید می‌کند و یا سازمانی که دارای اعضای است. در این حالت می‌توان این الگو را در قالب فرایندی سه مرحله‌ای شرح داد؛ مرحله نخست) در این مرحله فرض می‌شود که عملکرد بنگاه یا سازمان به علل تصادفی و نامعلوم افت کرده است، مرحله دوم) در این مرحله، افت باعث ناخشنودی آن دسته از مصرف‌کنندگان بنگاه یا اعضای سازمان می‌شود که به کیفیت محصول یا بنگاه یا وضعیت سازمان حساسیت بیشتری دارند بنابراین، مصرف‌کنندگان یا اعضا با دو شیوه جایگزین یا مکمل به ناخشنودی به وجود آمده عکس‌العمل نشان می‌دهند. شیوه اول عبارت است از گزینه خروج که در آن برخی از مشتریان از خریداری محصولات بنگاه دست می‌کشند یا برخی اعضا سازمان را ترک می‌کنند، شیوه دوم نیز عبارت است از گزینه اعتراض که مشتریان بنگاه یا اعضای سازمان ناراضی‌شان را یا مستقیماً به مدیران اظهار می‌کنند یا به برخی از مقامات دیگر که مدیران، زبردست آن‌ها کار می‌کنند و یا آنکه از طریق مخالفت عمومی هر کسی را که گوش شنوا دارد خطاب قرار می‌دهند این دو گزینه در حقیقت عکس‌العمل مصرف‌کنندگان یا عضو از سر ناخشنودی به کیفیت محصول یا عملکرد سازمان است. یکی از مناقشه برانگیزترین و مبهم‌ترین عناصر این نظریه در همین مرحله دوم نهفته است. مرحله‌ای که در آن واکنش‌های مصرف‌کننده یا عضو را از سر ناخشنودی بازتاب می‌دهد. مرحله سوم) این مرحله هم در برگیرنده تأثیرات اتخاذ گزینه‌های خروج یا اعتراض در مواجهه با افت کیفیت محصول بنگاه یا عملکرد سازمان در برخورد با گزینه‌های خروج و اعتراض است. متعاقب انتخاب گزینه خروج از طرف مصرف‌کنندگان بنگاه یا اعضای سازمان، درآمدها کاهش می‌یابد و تعداد اعضا کم می‌شود. متعاقب اتخاذ گزینه اعتراض نیز بحث مشابه مصداق دارد به عبارتی دیگر، اثربخشی گزینه اعتراض همپای شدت و حدتش تا نقطه‌ای خاص افزایش خواهد یافت (فرجیدانا و مالجو، ۱۳۸۳). در واقع، دلالت این نظریه بر سیاست‌گذاری شهریه، واکنش دانشجویان به‌ویژه از خانواده‌های کم‌برخوردار به نحوه تدوین سیاست‌ها و افزایش میزان شهریه دانشگاه‌ها است که در برخی از کشورها به‌ویژه کشورهای در حال توسعه با اعتراضات، جنبش‌ها و آشوب‌های اجتماعی همراه بوده است. برای نمونه می‌توان به اعتراضات دانشجویان به تصویب قانون شهریه در کشور شیلی اشاره کرد. در سال ۲۰۱۱، دانشجویان با تظاهرات گسترده

1. Resource Dependence Theory (RDT)
2. Delaney & Kearney
3. Exit-Voice Theory
4. Albert Hirschman

پیشینه پژوهش

در یک مطالعه فراتحلیل در بین مهر و موم‌های ۱۹۶۷ و ۱۹۸۲ سلی و برینکمن^۸ (۱۹۸۷) به این نتیجه رسیدند که با افزایش هر ۱۰۰ دلار در میزان شهریه، نرخ ثبت‌نام دانشجویان در آموزشگاه‌ها بین ۰٫۶ تا ۰٫۸ درصد کاهش می‌یابد. فرینیتی^۹ (۲۰۰۵) نیز در یافته‌های خود به این نتیجه رسید که با افزایش میزان شهریه نرخ ثبت‌نام در دانشگاه با توجه به درآمد و قومیت دانشجویان متفاوت است. گاریالدی^{۱۰} و همکاران (۲۰۰۷) در دانشگاه بوکونی میلان به این نتیجه رسیدند که افزایش میزان شهریه در سال آخر تحصیلی احتمال فارغ‌التحصیلی دانشجویان را ۶/۱ درصد کاهش می‌دهد. در تحقیقی دیگر دردان^{۱۱} و همکاران (۲۰۱۱) با استفاده از داده‌های مربوط به نیروی کار انگلستان از سال ۱۹۹۲ تا ۲۰۰۷ به تحلیل میزان مشارکت دانشجویان براساس میزان شهریه پرداختند. یافته‌های آن‌ها حاکی از این بود که افزایش شهریه تأثیر منفی بر ثبت‌نام دانشجویان در دانشگاه دارد. دیتریش و گرنز^{۱۲} (۲۰۱۲) نیز در پژوهش خود به نتیجه رسیدند که افزایش میزان شهریه احتمال ثبت‌نام دانشجویان آلمانی را در دانشگاه‌های چهارساله نسبت به آموزشگاه‌های حرفه‌ای دوساله کاهش می‌دهد. در پژوهشی دیگر هینر^{۱۳} (۲۰۱۲) در بررسی تأثیر میزان شهریه بر نرخ ثبت دانشجویان به این نتیجه دست یافت که با افزایش میزان شهریه نرخ ثبت‌نام دانشجویان در دانشگاه‌ها کاهش می‌یابد. در مطالعه‌ای دیگر دنینگ^{۱۴} (۲۰۱۷) به این نتیجه رسید وقتی از میزان شهریه کاسته شود و یا تخفیف داده شود دانشجویان تمایل بیشتری برای ثبت‌نام در دانشگاه‌های عمومی (۴ ساله) دارند. نادری و فولادی (۱۳۹۰) در پژوهشی به تحلیل تطبیقی پیشرفت تحصیلی دانشجویان نوبت اول و دوم کارشناسی ارشد علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه تهران پرداختند و به این نتیجه رسیدند که تفاوت معناداری بین رتبه کنکور کارشناسی ارشد دو گروه نوبت اول و دوم وجود دارد و دانشجویان نوبت دوم به لحاظ رتبه کنکور ضعیف‌تر از دانشجویان نوبت اول هستند، اما معدل دو گروه بعد از سه ترم نشان داد که تفاوت معناداری بین عملکرد دو گروه وجود ندارد و دانشجویان نوبت دوم توانسته‌اند عقب‌ماندگی علمی خود را جبران نمایند. نوه ابراهیم و عزیززی (۱۳۹۱) در پژوهشی به بررسی

خیابان‌های شیلی را تصرف کردند. اگرچه پیش‌تر از آن دانشجویان در مهر و موم‌های ۲۰۰۱ و ۲۰۰۶ اعتراض کرده بودند، اما این تظاهرات جدید به بزرگترین اعتراضات از زمان گذار شیلی به دموکراسی تبدیل شد. به‌طور کلی، دانشجویان خواسته‌های خود را حول سه موضوع اصلی تنظیم کردند: (الف) تخصیص منابع آموزشی دولتی بیشتر، که پاسخی به خصوصی‌سازی در دوران دیکتاتوری بود. (ب) دسترسی به دانشگاه‌هایی که براساس عدالت، کیفیت و ناهمگونی اجتماعی اداره می‌شوند، زیرا بازاری‌سازی سیستم منجر به دسترسی بسیار نابرابر شده است. و (ج) دموکراتیک کردن مدیریت مؤسسات، به‌عنوان تلاشی برای بازگرداندن مشارکت دانشجویان و اساتید در تصمیمات اداری که قبل از دهه ۱۹۸۰ وجود داشت (ویلز^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). از دیدگاه دانشجویان، این مجموعه مطالبات با هدف تغییر روحیه انتفاعی ساختار، سطوح بالای بازاری شدن، فقدان مقررات، افزایش بدهی‌های آموزشی و کاهش ارزش مدارک تحصیلی عالی بود. علاوه بر این، این جنبش دانشجویی در تلاش بود تا روایت مستمر آموزش عالی به‌عنوان کالا را نقد کند و در عوض بحث پیرامون ایده آموزش عالی به‌عنوان یک حق اجتماعی را پیش کشیدند (دونوسو^۲، ۲۰۱۶). اعتراضات دانشجویی چند ماه به طول انجامید و رئیس جمهور وقت، سباستین پیئیرا^۳، به کاهش نرخ بهره برای وام‌های دانشجویی اقدام کرد و تغییر قابل توجهی را به وجود آورد. همچنین، وی سیستم اعتباربخشی برای بهبود و استانداردسازی کیفیت مؤسسات آموزش عالی شیلی را نیز راه اندازی کرد (بارت^۴ و همکاران، ۲۰۱۸). این تغییرات توانست جنبش دانشجویی را آرام کند، و در نتیجه استعفای خواکین لاوین^۵، وزیر آموزش و پرورش، و برکناری وزیر دیگر، هارالد بییر^۶، نشان دهنده قدرت جنبش دانشجویی بود (گرزمان کونچا^۷، ۲۰۱۲). در نهایت، جو سیاسی ایجاد شده توسط دانشجویان از طریق اعتراضات مسدودکننده خیابان، تظاهرات هنری، تمرکز عمومی و ترویج رسانه‌های اجتماعی باعث ایجاد حمایت گسترده شهروندان از خواسته‌های دانشجویی شد.

8. Leslie & Brinkman
9. Frenette
10. Garibaldi
11. Dearden
12. Dietrich & Gerner
13. Hübner
14. Denning

1. Veliz
2. Donoso
3. Sebastián Piñera
4. Baert
5. Joaquín Lavín
6. Harald Beyer
7. Guzmán-Concha

ساینس دایرکت^{۱۰}، اشپرینگر^{۱۱}، ویلی آنالین^{۱۲}، اریک^{۱۳}، سیج^{۱۴}، امرالد^{۱۵} در بازه زمانی (۱۹۹۰-۲۰۲۱) جستجو به عمل آمد. برآیند این کندوکاو، روی هم رفته ۲۲۹ مقاله بین‌المللی بود. مرحله سوم، جستجو و انتخاب پژوهش‌های مناسب بود. در این مرحله، مجموع پژوهش‌های به دست آمده در مرحله قبل مطابق نمودار گزارش‌دهی برای بررسی‌های سیستماتیک و متاآنالیزها^{۱۶} مورد بررسی قرار گرفتند. معیارهای ورود مقالات: وجود مطالعه در حوزه مورد کنکاش، نوع مطالعه: کمی، کیفی و آمیخته، در نظر گرفتن محدودیت زمانی موردنظر، دسترسی به متن کامل مقاله بود. معیارهای خروج مقالات: مقالاتی که براساس فرم پریسما از برازش^{۱۷} با موضوع برخوردار نبودند در سه مرحله؛ بررسی عنوان، چکیده و متن کنار گذاشته شدند. در شکل (۱) فرایند گزینش مقالات منتخب تشریح شده است. مرحله چهارم، استخراج نتایج و اطلاعات پژوهش‌ها بود. در این مرحله مقالات منتخب به صورت دستی فیش‌برداری و طبقه‌بندی شدند مرحله پنجم، تجزیه و تحلیل و تلفیق یافته‌ها است. در این مرحله، پس از بررسی و خوانش هر مقاله (در تمامی بخش‌ها، چکیده، مبانی نظری، یافته‌ها، بحث و نتیجه‌گیری و پیشنهادهای کاربردی) مفاهیم مربوط به مقاله به صورت جداگانه احصاء شد و پس از رفت‌وبرگشت‌های مکرر مفاهیم برحسب شباهت‌های معنای در یکدیگر ادغام شدند و زیرمقولات فرعی ثانویه را شکل دادند و پس از آن زیرمقولات فرعی ثانویه نیز براساس اشتراکات و افتراقات ادغام در قالب زیرمقوله فرعی اولیه دسته‌بندی شدند. مرحله ششم، کنترل کیفیت یافته‌ها است. در این مرحله برای اعتباربخشی به یافته‌ها از راهبرد بازبینی توسط همکاران پژوهشی استفاده شد. در این مرحله یافته‌های پژوهش در اختیار محققان دیگر و همکاران پژوهش قرار گرفت. سپس از بازبینی و انجام اصلاحات، بازبینی در مفاهیم و مقوله‌های فرعی اولیه و ثانویه انجام شد. این راهبرد تأکید بر اجماع همکاران پژوهش برای رسیدن به اعتبار در داده‌ها دارد (باربر و ولچاک، ۲۰۰۷). مرحله هفتم ارائه یافته‌ها می‌باشد که در بخش یافته‌ها به تفصیل بیان شده‌اند.

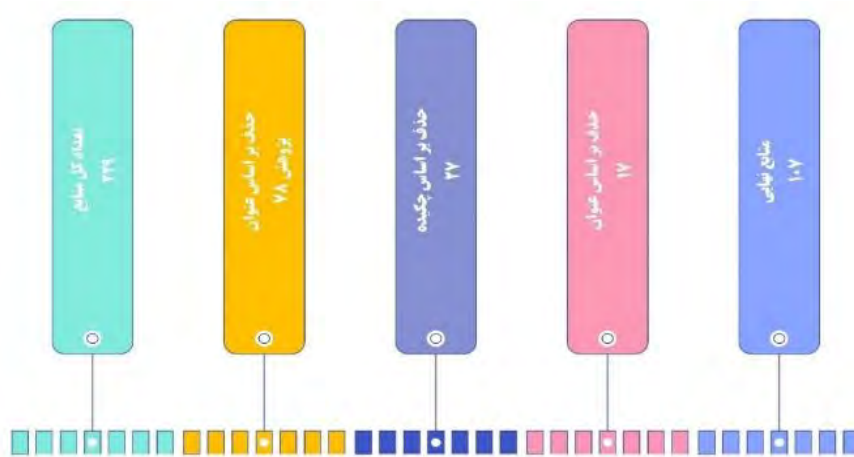
رابطه بین وضعیت اجتماعی و اقتصادی دانشجویان شبانه با ادراک آن‌ها از سرمایه‌گذاری در تحصیلات تکمیلی به این نتیجه رسیدند که بین وضعیت اجتماعی و اقتصادی دانشجویان شبانه و ادراک از مناسب بودن شهریه تحصیلات تکمیلی و ادراک از مناسب بودن سیاست‌های حمایتی رابطه معناداری وجود داشت. بین وضعیت اجتماعی و اقتصادی دانشجویان شبانه و سه متغیر: ۱. ادراک از درآمدهای آتی پولی، ۲. ادراک از درآمدهای آتی غیر نقدی و ۳. تمایل به دریافت وام رابطه معناداری وجود نداشت. بنابراین این پژوهش با تحلیل محتوای مطالعات بین‌المللی از رهگذر روش فراترکیب و سپس وزن‌دهی با کاربرد تکنیک آنتروپی شانون دستاوردهای قابل‌توجهی را برای سیاست‌گذاران در زمینه وضع سیاست شهریه از منظر مؤلفه‌های گوناگون ارائه می‌کند.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش در دو مرحله تدوین شده است. در مرحله اول از روش فراترکیب^۱ استفاده شده است. فراترکیب فرایند ارزیابی مجدد و ترکیب یافته‌های پژوهش‌ها در یک قلمرو خاص است. علت کاربرد این روش این است که با تولید یافته‌های جامع‌تر در زمینه موضوعی خاص از طریق نگرش نظام‌مند به یافته‌های مطالعات انجام شده در این قلمرو آن‌ها را گردآوری، ادغام و تفسیر می‌کند بنابراین زمینه تحلیلی عمیق‌تری را برای ذی‌نفعان جهت شناخت موضوع ارائه می‌کند. برای این منظور به‌طور ویژه راهبرد هفت مرحله‌ای سندلوفسکی و باروسو^۲ (۲۰۰۶) بهره‌گیری شده است. مرحله نخست، طراحی پرسش پژوهش می‌باشد. در این پژوهش، پرسش، مهم‌ترین مؤلفه‌های سیاست‌گذاری شهریه در نظام آموزش عالی چیست‌اند؟، طرح‌ریزی شد. مرحله دوم، مرور نظام‌مند^۳ متون است. در این مرحله، بر این اساس کلیدواژه‌های تخصصی پژوهش؛ دانشجویان و شهریه^۴، حساسیت رفتاری دانشجویان و شهریه^۵، واکنش دانشجویان و شهریه^۶، شهریه و کمک مالی دانشجویان^۷، عوامل تعیین‌کننده شهریه^۸، شهریه و نرخ ثبت‌نام دانشگاه^۹ در پایگاه‌های معتبر علمی؛

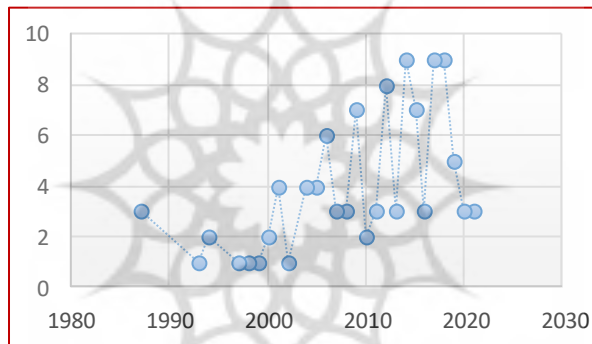
10. Science Direct
11. Springer
12. Wiley Online Library
13. ERIC
14. Sage Journals
15. Emerald
16. PRISMA
17. Fitness

1. Meta-synthesis
2. Sandelowski & Barroso
3. Systematic Review
4. Students and Tuition
5. Student Behavioral Sensitivity and Tuition
6. Student Response and Tuition
7. Tuition and Financial Aid Students
8. Factors Determining Tuition
9. University Tuition and Enrollment Rates

شکل ۱. فرایند سرند و گزینش مقالات
 Figure 1. Process Of Screening and Selection of Articles

در شکل (۲) پراکنش زمانی مقالات منتخب به تصویر کشیده شده است.

شکل ۲. پراکنش زمانی مقالات
 Figure 2. Time Distribution of Articles

در مرحله دوم از روش کمی و تکنیک وزن‌دهی به شاخص‌ها (معیارها) آنتروپی شانون^۱ استفاده شده است. روش آنتروپی شانون پردازش داده‌ها را در مبحث تحلیل محتوا بسیار قوی انجام می‌دهد. آنتروپی شانون در تئوری اطلاعات، شاخصی است برای اندازه‌گیری عدم اطمینان که به وسیله یک توزیع احتمال بیان می‌شود. روش‌های متعددی برای تعیین وزن شاخص‌ها وجود دارد، یکی از بهترین روش‌ها، آنتروپی شانون است (آذر، ۱۳۸۰) در روش آنتروپی شانون ابتدا پیام برحسب مقوله‌ها در قالب فراوانی براساس تناسب هر پاسخ شمارش می‌شود و با بار اطلاعاتی هر مقوله، درجه اهمیت هریک محاسبه می‌شود. اهمیت کاربرد این روش در تحلیل محتوا، به‌زعم آذر (۱۳۸۰) این است که این روش در تحلیل

محتوای کیفی رویکرد و نگاه جدیدی را مطرح می‌کند. به‌ویژه زمانی که پرسشی را که در تحلیل محتوا مطرح می‌کنیم به صورت کمی باشد. آن‌وقت دلیل واضح و روشنی برای کاربست این روش وجود دارد. اما معنی کمی در این روش متفاوت است. این کمی‌سازی در قالب سنجش فراوانی نمادها یا دیگر واحدهای مقوله‌ای گوناگون بیان می‌شود. از این روش برای پاسخ به پرسش دوم پژوهش، کدام مؤلفه وزن و اهمیت بیشتری در تعیین سیاست‌های شهریه در نظام آموزش عالی دارد؟ استفاده شده است.

$$E_j = -k \sum_{i=1}^m P_{ij} \times \ln P_{ij} \quad i = 1, 2, \dots, m, k = \frac{1}{\ln m}$$

$$W_j = \frac{d_j}{\sum d_j} \quad d_j = 1 - E_j$$

رابطه ۱. فرمول آنتروپی شانون

Equation 1. Shannon's Entropy Formula

1. Entropy Shannon

یافته‌های پژوهش

رفت‌وبرگشت‌های مکرر، مفاهیم کلیدی براساس شباهت‌ها و تفاوت‌ها طبقه‌بندی شدند. نتیجه این کندوکاو در جدول (۱) بازنمایی شده است.

در پاسخ به پرسش اول پژوهش، مهم‌ترین مؤلفه‌های سیاست‌گذاری شهریه در نظام آموزش عالی چیست‌اند؟ همان‌گونه که بیان شد. پس از استخراج مفاهیم کلیدی پس از

جدول ۱. مؤلفه‌های سیاست‌گذاری شهریه در نظام آموزش عالی براساس مطالعات منتخب

Table 1: Tuition Policy Components in the Higher Education System Based on Selected Studies

مؤلفه اصلی	زیرمؤلفه فرعی اولیه	زیر مؤلفه فرعی ثانویه	مفاهیم کلیدی
دانشجو		فردی	محل زندگی دانشجو (قسمت حاشیه یا اصلی شهر)؛ معدل دوره قبلی دانشگاه؛ نتایج سال اول تحصیلی؛ محل تحصیلی دوره متوسطه؛ معدل دوره متوسطه؛ نمرات نسبت به هم‌تایان؛ نوع دبیرستان (خصوصی یا دولتی)؛ درآمد و توانایی مالی برای پرداخت؛ میزان هزینه تحصیل فرد؛ هزینه فرصت چشم‌پوشی شده (هزینه فرصت)؛ هزینه تحصیل در آموزشگاه‌های محلی؛ هزینه تحصیل در آموزشگاه‌های غیر محلی؛ قومیت و نژاد؛ جنسیت؛ جغرافیای محل زندگی (بالا یا پایین شهر)؛ سن؛ شهرنشین یا روستائین؛ وضعیت اقامت (شهروند، اقامت دائم، اقامت ویژه دانشجویی یا پناهنده)
		خانوادگی	تحصیلات والدین؛ طبقه اجتماعی خانواده؛ میزان درآمد خانواده
دانشگاه		پس‌پسندگی در قیمت‌گذاری شهریه	قیمت براساس نسبت دانشجو به تفکیک مقاطع؛ هزینه تحصیل در آموزشگاه نسبت به دانشگاه؛ میانگین نمرات آزمون <i>SAT</i> و <i>ACT</i> میزان استفاده دانشگاه از تکنولوژی در آموزش (مکمل و جانشین بودن)؛ نوع آموزش (آموزش دانشگاهی یا تخصصی با اعطای گواهینامه؛ نحوه ارائه آموزش (حضور یا مجازی یا ترکیبی)؛ منطقه جغرافیایی دانشگاه؛ میزان تخفیف در شهریه؛ ترکیب و تناسب بین شهریه و کمک‌های مالی؛ توجه به مقطع تحصیلی؛ نرخ فعلی شهریه دانشگاه؛ میزان یارانه دولتی؛ تفاوت در میزان یارانه دولتی دانشجویان سال اولی و سال بالایی؛ برقراری تناسب بین تقاضا برای هر رشته با شهریه؛ توجه به ترجیحات دانشجویان در تعیین میزان شهریه؛ توجه به رشته تحصیلی؛ توجه به میزان دانشجویان نسل اول بودن؛ توجه به میزان شهریه دانشگاه‌های همان استان؛ میزان شهریه آموزشگاه‌های محلی؛ توجه به طول دوره تحصیلی؛ میزان هزینه‌های دانشگاه؛ توجه به کیفیت آموزشگاه‌ها؛ توجه به کیفیت دانشگاه‌های رقیب؛ براساس تعداد دانشجویان ثبت‌نام شده هر رشته؛ توجه به ترکیب و ملیت دانشجویان دانشگاه (بومی، غیربومی یا بین‌المللی)؛ هزینه تمام شده هر دانشجو؛ نرخ شهریه دانشگاه‌های بین‌المللی؛ تعداد کل دانشجویان دانشگاه به تفکیک مقطع؛ نرخ ثبت‌نام دانشجویان محلی؛ نرخ ثبت‌نام دانشجویان دیگر استان‌ها؛ درآمد حاصل از موقوفات براساس هر دانشجو؛ میزان استفاده از دستیار آموزشی و پژوهشی؛ وضعیت ثبت‌نام (نیمه‌وقت و تمام‌وقت)؛ ترم ثبت‌نام دانشجو (بهار، تابستان، پاییز، زمستان)؛ میزان کمک دولت به ازای هر دانشجو؛ نرخ ثبت‌نام دانشجویان بین‌المللی؛ نرخ بازپرداخت وام؛ نرخ ثبت‌نام دانشجویان جدیدالورود؛ توجه به تعداد دانشگاه‌ها و آموزشگاه‌های اطراف؛ توجه به موقعیت‌های جغرافیایی آموزشگاه‌های دیگر؛ نسبت شهریه به متوسط درآمد خانواده؛ میزان اعطای یارانه شهریه؛ میزان استقلال دانشگاه در نرخ‌گذاری برای شهریه؛ قدمت دانشگاه

مؤلفه‌های سیاست‌گذاری در شهریه آموزش عالی

ادامه جدول ۱. مؤلفه‌های سیاست‌گذاری شهری در نظام آموزش عالی براساس مطالعات منتخب

مؤلفه اصلی	زیرمؤلفه فرعی اولیه	زیرمؤلفه فرعی ثانویه	مفاهیم کلیدی
		تنوع و تکرر سیاست‌های دانشگاه	سیاست جوایز مالی؛ سازوکارهای تأمین مالی دانشگاه؛ میزان کمک‌های مبتنی بر نیاز؛ میزان کمک‌های مبتنی بر شایستگی؛ میزان کمک‌های بلاعوض؛ تنوع و میزان دسترسی به وام‌های تحصیلی؛ میزان تملک دارایی دانشگاه؛ میزان کمک‌هزینه‌های تحصیلی؛ میزان استمرار و تداوم کمک‌های مالی در طول سال؛ میزان پاداش‌های اضافی مبتنی بر عملکرد؛ برنامه‌های مطالعه کاری؛ سیاست‌گذاری در هر دانشگاه؛ شیوه‌های دریافت هزینه هر دانشگاه؛ کل میزان دریافت موقوفات (دانشگاه خصوصی بیشتر از دولتی)؛ سهم بودجه دانشگاه از شهریه؛ دستمزد اعضای هیئت‌علمی؛ ترکیب بودجه دانشگاه (دولتی و خصوصی)؛ میزان تخصیص منابع مالی تشویقی و اضافی؛ میزان دریافتی بودجه دانشگاه از دولت؛ شیوه پذیرش دانشجو هر دانشگاه؛ الگوهای ثبت‌نام هر دانشگاه؛ برنامه‌های هر دانشگاه؛ نحوه تخصیص منابع درون دانشگاه؛ استراتژی‌های هر دانشگاه برای جذب و بازاریابی؛ میزان بورسیه‌های تحصیلی؛ قوانین دانشگاه؛ میزان حمایت از دانشجویان ملی در مقابل دانشجویان بین‌المللی
		کیفیت علمی دانشگاه	میزان فارغ‌التحصیلی هر دانشگاه؛ نسبت مدارک تحصیلی اعطا شده (لیسانس، فوق‌لیسانس و دکتری)؛ تعداد اعضای هیئت سیاست‌های حمایت از دانشجویان کم برخوردار؛ نسبت استاد به دانشجو؛ کیفیت دانشگاه (امکانات خوابگاهی، ورزشی، رفاهی و غیره)؛ کیفیت آموزشی دانشگاه؛ اندازه کلاس؛ اندازه دانشگاه؛ علمی با رتبه‌های مختلف (استاد، دانشیار، استادیار و مربی)؛ اعتبار و شهرت دانشگاه در نظام‌های رتبه‌بندی؛ کیفیت اعضای هیئت‌علمی؛ نسبت اساتید تمام‌وقت و نیمه‌وقت؛ تقاضا و نرخ ثبت‌نام برای ثبت هر دانشگاه
		رهبری در آموزش عالی	تسهیم هزینه در آموزش عالی؛ تعداد کل دانشگاه‌ها، مؤسسات و آموزشگاه‌های کشور؛ نرخ ثبت‌نام در آموزش عالی دولتی و خصوصی؛ اختلاف درآمد تحصیلات آموزش و متوسطه؛ ساختار حکمرانی آموزش عالی؛ سازوکارهای تشویقی دانشگاه‌ها؛ وضعیت دسترسی به آموزش عالی؛ جمعیت دانشجویی کشور؛ نسبت هزینه تحصیلات آموزش عالی به دوره متوسط به ازای دانشجو؛ نرخ فارغ‌التحصیلی در دوره متوسطه؛ نرخ پذیرش دانشجویان بین‌المللی در آموزش عالی؛ شیوه سیاست‌گذاری در آموزش عالی؛ وضعیت بازار کار رشته‌های دانشگاهی؛ ساختار و فضای سیاسی آموزش عالی؛ نرخ ماندگاری دانشجویان در آموزش عالی؛ درجه رقابت میان دانشگاه‌ها؛ میزان تنوع در جمعیت دانشجویی آموزش عالی؛ برقراری تناسب بین شهریه دانشگاه‌ها با شهریه دوره متوسطه؛ کسش تقاضا برای آموزش عالی؛ تناسب بین دانشگاه‌های دولتی و خصوصی؛ تناسب بین دانشگاه‌ها و آموزشگاه‌ها؛ هزینه سرانه دانشجویان در آموزش عالی؛ روش‌های تأمین مالی در آموزش عالی؛ نرخ مشارکت در آموزش عالی؛ نرخ فارغ‌التحصیلی رشته‌ها با درآمد بالا و پایین؛ میزان مشارکت و دسترسی زنان به آموزش عالی؛ استانداردهای پذیرش آموزش عالی هر کشور؛ نرخ بیکاری دانش‌آموختگان آموزش عالی؛ نرخ بیکاری دانش‌آموختگان دوره متوسطه؛ شیوه تعیین میزان هزینه دانشگاه‌های دولتی و خصوصی؛ نرخ ترک تحصیل در آموزش عالی؛ شیوه تخصیص منابع در آموزش عالی؛ نرخ ثبت‌نام دختران مقطع متوسطه؛ متوسط دستمزد افراد دارای تحصیلات دانشگاهی؛ نرخ اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی؛ سیاست‌های شهری در آموزش عالی؛ بودجه کل آموزش عالی؛ میزان درآمد کل آموزش عالی از شهریه دانشجویان؛ میزان مشارکت بخش خصوصی و دولتی در آموزش عالی؛ درجه رقابت بین دانشگاه‌ها و آموزشگاه‌ها

ادامه جدول ۱. مؤلفه‌های سیاست‌گذاری شهریه در نظام آموزش عالی براساس مطالعات منتخب

مؤلفه اصلی	زیرمؤلفه فرعی اولیه	زیر مؤلفه فرعی ثانویه	مفاهیم کلیدی
مؤلفه‌های سیاست‌گذاری در شهریه آموزش عالی	استان	قوانین و مقررات در آموزش عالی	قوانین شهریه در آموزش عالی؛ قوانین و مقررات آموزش عالی؛ قوانین حمایتی از گروه‌های اقلیت در آموزش عالی؛ قوانین حمایتی از دانشجویان گروه‌های خاص (معلولین و غیره)
		سازوکارهای قانونی و سیاستی استان‌ها	هزینه تحصیل در هر استان؛ نرخ بیکاری هر استان؛ سیاست‌های آموزش عالی هر استان؛ قدرت خرید مردم هر استان؛ سیاست‌های وام هر استان؛ نرخ فارغ‌التحصیلی هر استان؛ نرخ مهاجرت هر استان؛ سیاست‌های هر استان؛ سیاست مالیاتی هر استان؛ هزینه زندگی در هر استان؛ وضعیت اقتصادی هر استان؛ میزان دسترسی به کمک‌های مالی در هر استان برای پناهجویان؛ جمعیت در سن دانشگاه هر استان؛ نرخ مشارکت در هر استان؛ شیوه‌های نظارتی در هر استان؛ وضعیت سنی کل جمعیت هر استان؛ امکانات و زیرساخت‌های هر استان
		سازوکارهای مشارکتی و حمایتی ایالت‌ها	قوانین استان‌ها؛ میزان حمایت هر استان از دانشجویان کم برخوردار
مؤلفه‌های سیاست‌گذاری در شهریه آموزش عالی	حکمرانی کلان	حکمرانی خوب	میزان تولید ناخالص داخلی؛ میزان فضای رقابتی در بازار کار؛ میزان مشارکت زنان در بازار کار؛ نرخ مالیات؛ وضعیت توزیع درآمد در جامعه؛ نرخ بیکاری کل؛ نرخ دلار در هر کشور؛ میزان درآمد روستائیان و شهرنشینان؛ وضعیت اقتصادی کشور؛ وضعیت اقتصاد نسبت به بازارهای جهانی؛ میزان درآمد سرانه؛ میزان دستمزد (با و بدون تحصیلات دانشگاهی) در بازار کار؛ نرخ اشتغال؛ نرخ تورم؛ سیاست‌های مالی کشور؛ شیوه سیاست‌گذاری عمومی؛ هرم و ساختار سنی جمعیت کشور؛ میزان پاداش و مشوق‌های بازار کار؛ تسهیلات حمایتی از مهاجران در کشور؛ میزان کمک‌های دولت مرکزی؛ وضعیت بازار کار؛ میزان کمک‌های در غالب معافیت از مالیات؛ ساختار اقتصاد (باز-بسته)؛ ساختار تصمیم‌گیری (متمرکز-غیرمتمرکز)
		قوانین و مقررات کلان	قوانین مالیاتی کشور؛ قوانین مهاجرت؛ قوانین ملی؛ قوانین مربوط به تبعیض و برابری؛ مراجع قانون‌گذار شهریه؛ قوانین بانکی و نرخ بهره
		هنجارهای فرهنگی	ارزش‌ها و فرهنگ درون دانشگاهی؛ احساس تعلق دانشگاهی؛ فرهنگ جامعه
مؤلفه‌های سیاست‌گذاری در شهریه آموزش عالی	محیطی	هنجارهای اجتماعی	ارزش‌های مشترک در جامعه؛ نگرش گروه‌های همسال در جامعه؛ منزلت اجتماعی حاصل از تحصیل؛ ارتباط با همسالان؛ ساختار اجتماعی جامعه؛ ارزش تحصیل در جامعه؛ هنجارهای اجتماعی در جامعه

۰/۳۹۰ بود. مرحله سوم، محاسبه مقدار (E) است. در این مرحله مقدار نرمال شده هریک از زیر مؤلفه‌های فرعی ثانویه در Ln مقدار نرمال شده آن ضرب و مقدار برآورده شده در K محاسبه شده ضرب می‌شود. مرحله چهارم، محاسبه میزان خطای استاندارد (Dj) است. این مقدار از طریق هریک از زیر مؤلفه‌های فرعی ثانویه مقدار (E) منهای یک محاسبه می‌شود. آخرین مرحله وزن‌دهی و محاسبه میزان (W) است.

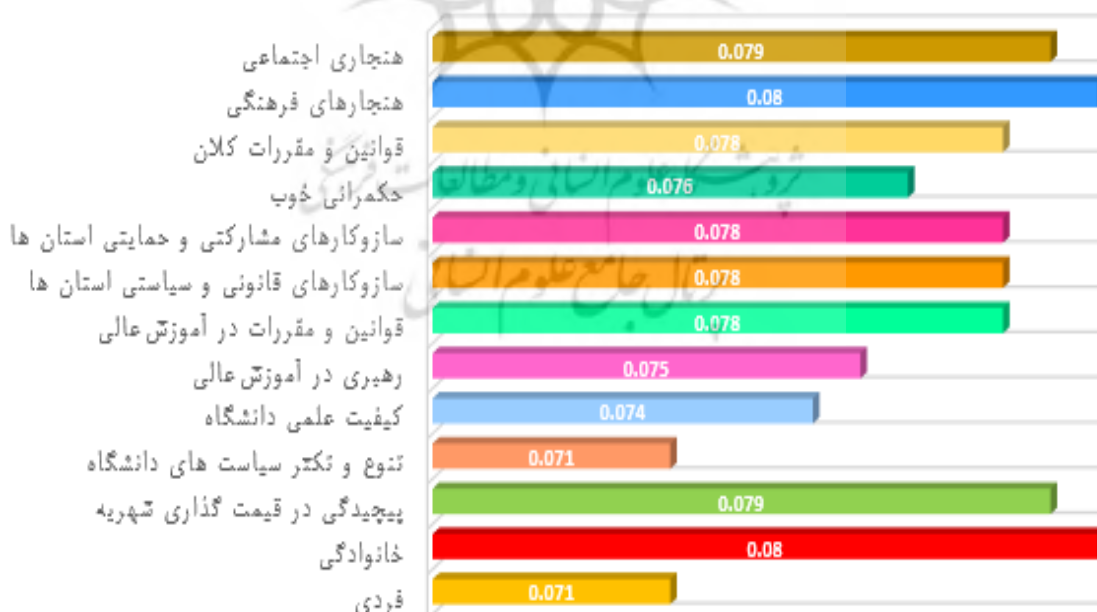
در قسمت دوم یافته‌ها وزن‌دهی به مؤلفه‌های سیاست‌گذاری در شهریه در نظام آموزش عالی انجام شده است. مرحله اول، نرمال‌سازی داده‌ها می‌باشد. در این مرحله فراوانی هریک از زیر مؤلفه‌های فرعی ثانویه تقسیم بر فراوانی کل شده است. مرحله دوم، در این مرحله مقدار (K) محاسبه می‌شود. بنابراین، عدد یک تقسیم بر Ln مجموع زیر مؤلفه‌های فرعی ثانویه شد. مقدار برآورد شده معادل

در این مرحله مقدار (Dj) هریک از زیر مؤلفه‌های فرعی ثانویه تقسیم بر مجموع (Dj) می‌شود. نتایج تحلیل این پنج

جدول ۲. وزن‌دهی به مؤلفه‌های سیاست‌گذاری شهریه در نظام آموزش عالی
Table 2: Weighting of Tuition Policy Components in the Higher Education System

مؤلفه‌ها	محاسبه میزان (W)	خطای استاندارد (Dj)	مقدار (E)	مقدار نرمال شده
فردی	۰/۰۷۱	۰/۸۸	۰/۱۲۰	۰/۱۷۹
خانوادگی	۰/۰۸۰	۰/۹۳	۰/۰۶۹	۰/۰۶۶
پیچیدگی در قیمت‌گذاری شهریه	۰/۰۷۹	۰/۹۸	۰/۰۱۷	۰/۳۱۹
تنوع و تکثر سیاست‌های دانشگاه	۰/۰۷۱	۰/۸۸	۰/۱۲۰	۰/۱۸۰
کیفیت علمی دانشگاه	۰/۰۷۴	۰/۹۱	۰/۰۸۷	۰/۰۹۵
رهبری در آموزش عالی	۰/۰۷۵	۰/۹۳	۰/۰۶۷	۰/۰۶۲
قوانین و مقررات در آموزش عالی	۰/۰۷۸	۰/۹۷	۰/۰۲۳	۰/۰۱۴
سازوکارهای قانونی و سیاستی استان‌ها	۰/۰۷۸	۰/۹۶	۰/۰۲۸	۰/۰۲۷
سازوکارهای مشارکتی و حمایتی استان‌ها	۰/۰۷۸	۰/۹۷	۰/۰۲۵	۰/۰۱۶
حکمرانی خوب	۰/۰۷۶	۰/۹۴	۰/۰۵۷	۰/۰۴۹
قوانین و مقررات کلان	۰/۰۷۸	۰/۹۶	۰/۰۳۶	۰/۰۲۶
هنجارهای فرهنگی	۰/۰۸۰	۰/۹۹	۰/۰۰۴	۰/۰۰۲
هنجاری اجتماعی	۰/۰۷۹	۰/۹۹	۰/۰۲۰	۰/۰۱۲

در ادامه در شکل ۴ مؤلفه‌های سیاست‌گذاری شهریه در آموزش عالی براساس وزن‌های به دست آمده بازنمایی شده است.

شکل ۴. نتایج وزن‌های مؤلفه‌های سیاست‌گذاری شهریه در نظام آموزش عالی

Figure 4. The Results of the Weights of the Tuition Policy Components in the Higher Education System

بحث و نتیجه‌گیری

در طی چند دهه گذشته، بر پایه شواهد تجربی جهانی افزایش شهریه در آموزش عالی همگام با کاهش سطح بودجه دولتی در آموزش عالی اقصی نقاط جهان رخ داده است. این امر موجب پدید آمدن یک چالش اساسی در درباره چگونگی دستیابی دانشجویان، به‌ویژه دانشجویان کم‌برخوردار به تحصیلات عالی دولتی شده است (بولی و جونز، ۲۰۱۵). در این پژوهش با گردآوری و سنتز یافته‌های پژوهش‌های بین‌المللی در زمینه مؤلفه‌های سیاست‌گذاری شهریه در نظام آموزش عالی، این مؤلفه‌ها شناسایی و رتبه‌بندی شدند. در ادامه به تحلیل و تبیین هریک از این مؤلفه‌ها پرداخته می‌شود.

مؤلفه اول، در سطح دانشجو است که در به سطوح خردتر، فردی و خانوادگی بخش‌بندی می‌شود. دانشجویان با توجه به پیشینه خانوادگی، خصایص و توانایی‌های فردی واکنش‌های متفاوتی به سیاست‌گذاری در تعیین میزان شهریه دانشگاه‌ها دارند. یکی از چالش‌برانگیزترین مباحث در سیاست‌گذاری شهریه، واکنش و حساسیت متفاوت و ناهمگن دانشجویان به میزان شهریه دانشگاه‌ها است. چراکه هر فرد در یک شرایط منحصر به فرد محاط شده با عوامل گوناگون زیست می‌کند که به فراخور آن‌ها واکنش متفاوتی نشان می‌دهد. برای نمونه در مطالعه‌ای قومیت و نژاد، نقش تعیین‌کننده برای توجه در زمینه سیاست‌گذاری شهریه داشته‌اند. به‌گونه‌ای که با افزایش میزان آن دسترسی دانشجویان مهاجر در استان‌های متحده به شکل معنی‌داری کاهش یافته است (سیف، ۲۰۱۱). هوشینگ^۳ (۲۰۰۳) نیز در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند یکی از عواملی فردی که در سیاست‌گذاری شهریه باید مورد توجه قرار گیرد، جغرافیای منطقه‌ای دانشگاه‌ها است چراکه که دانشجویان شهریه‌پرداز تمایل دارند، در دانشگاه‌های نزدیک محل زندگی خود ثبت‌نام کنند. از جمله مطالعاتی که با یافته‌های این مؤلفه همخوانی دارد می‌توان به مطالعات^۴ (هلر^۵، ۱۹۹۷؛ لانگلت^۶ و همکاران،

۲۰۱۵؛ هابنر^۷، ۲۰۱۲؛ سا^۸، ۲۰۱۴؛ دیاردن^۹ و همکاران، ۲۰۱۱؛ فرننت^{۱۰}، ۲۰۰۸؛ جان^{۱۱}، ۱۹۹۴؛ بردلی و میگالی^{۱۲}، ۲۰۱۵؛ بیل^{۱۳}، ۲۰۱۸) اشاره کرد.

مؤلفه دوم، در سطح دانشگاه در سه طبقه؛ پیچیدگی در قیمت‌گذاری شهریه، تنوع و تکثر سیاست‌های دانشگاه و کیفیت علمی دانشگاه می‌باشد. این مؤلفه در برگیرنده سیاست‌ها در سطح دانشگاه می‌شود. دامنه این سیاست‌ها بسیار متنوع و چندگانه است. به همین دلیل دشواری‌ها و پیچیدگی‌های زیادی در تعیین میزان شهریه وجود دارد. همچنین، سیاست‌های هر دانشگاه نیز در رابطه شهریه بسیار مهم تلقی می‌شود. لذا باید به ماهیت منحصر به فرد هر دانشگاه نیز در رابطه با سیاست‌گذاری شهریه در آموزش عالی نیز توجه شود. این بدان معناست که سیاست‌ها به‌گونه‌ای تدوین گردند که ضمن مشارکت همه ذی‌نفعان در دانشگاه‌ها، دانشگاه‌ها نیز از درجه‌ای از استقلال در تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری برخوردار باشند. از دیگر عوامل، کیفیت هر دانشگاه یا مؤسسات آموزش عالی است. این امر با پارامترهای گوناگونی کمی و کیفی مورد ارزیابی قرار می‌گیرد که باید مورد توجه سیاست‌گذاران در آموزش عالی قرار گیرد. برای نمونه بار و کرافورد^{۱۴} (۲۰۰۵) به نقش مثبت سیاستی‌های حمایتی هر دانشگاه در تعیین میزان شهریه و ارتباط آن با انتخاب دانشگاه توسط دانشجویان اشاره داشته‌اند. یافته‌های این مؤلفه با مطالعات (کنگر و ترنز^{۱۵}، ۲۰۱۵؛ داویس^{۱۶} و همکاران، ۲۰۱۵؛ شاهینی و عظمی^{۱۷}، ۲۰۱۳؛ کیم و کو^{۱۸}، ۲۰۱۵؛ آتواهنه^{۱۹}، ۲۰۱۲؛ جانسون و رحمان^{۲۰}، ۲۰۰۵؛ گوردون و هدلاند^{۲۱}، ۲۰۲۰) همگرایی دارد.

مؤلفه سوم، در سطح آموزش عالی با دو بخش؛ رهبری در آموزش عالی و قوانین و مقررات در آموزش عالی می‌باشد.

7. Hübner
8. Sá
9. Dearden
10. Frenette
11. John
12. Bradley & Migali
13. Bell
14. Barr Crawford
15. Conger & Turner
16. Davis
17. Shahini & Azemi
18. Kim & Ko
19. Atuahene
20. Johnson & Rahman
21. Gordon & Hedlund

1. Bolli & Johnes
2. Seif
3. Hutchings
4. با توجه به تعداد زیاد مقالات برای جلوگیری از کاهش حجم و تعداد صفحات مقاله فقط به مطالعاتی به عنوان نمونه برای هر مؤلفه استناد داده می‌شود.
5. Heller
6. Langelett

شکل‌گیری این مؤلفه شده است. در دهه‌های اخیر شاهد جهت‌گیری کشورهای در حال توسعه به سمت سیاست‌گذاری شهریه با توجه به کاستی‌های مالی در دانشگاه‌ها هستیم. این امر به ضرورتی اجتناب‌ناپذیری برای بقای دانشگاه‌ها برای کنشگری مبدل شده است. در این سطح به مواردی از قبیل: نرخ بیکاری، قدرت خرید، جمعیت در سن دانشگاه، سازوکارهای نظارتی و غیره در سطح استان‌ها توجه می‌شود. این امر نشان می‌دهد در سیاست‌گذاری شهریه باید لایه‌های مختلف و ذی‌نفعان گوناگون مشارکت داشته باشند. برای نمونه، تاکمن^{۱۰} (۱۹۷۰) بر این باور است که از مؤلفه‌های تأثیرگذار در سیاست‌گذاری شهریه، سیاست‌ها و قوانین استان‌ها می‌باشد. چراکه نرخ مهاجرت درون کشور آمریکا در بین استان‌ها بر پایه این سیاست‌ها و قوانین متفاوت بوده است. در پژوهشی دیگر کین (۲۰۰۴) بر این باور است که از مؤلفه‌های مهم تعیین سیاست در زمینه شهریه قوانین و سازوکارهای حمایتی در آموزش عالی است. برای نمونه نوع سازوکارها حمایتی و کمک مالی به دانشجویان نرخ ثبت‌نام دانشجویان را در شرایط شهریه‌پرداز تا ۳ یا ۴ درصد افزایش می‌دهد. دیاردن^{۱۱} و همکاران (۲۰۱۱) بر این باورند که درک این نکته چگونه سیاست‌گذاری‌های دولتی بر تعیین شهریه دانشگاه‌ها تأثیرگذار است. به نحوه تأمین مالی دانشگاه‌ها توسط دولت باید توجه شود و از آن به‌عنوان تسهیم هزینه^{۱۲} برای میزان مشارکت دولت در تأمین مالی یاد کردند. در تصدیق این نکته، کوشال و کوشال^{۱۳} (۲۰۰۰) نیز به این نتیجه رسیدند که میزان کمک‌های مالی دولتی مؤلفه مهمی در سیاست‌گذاری شهریه در آموزش عالی است. چراکه با کاهش میزان بودجه دولتی، وابستگی دانشگاه‌ها به شهریه بیشتر خواهد شد. از جمله مطالعاتی که با این مؤلفه همگرایی دارند (فلورس^{۱۴}، ۲۰۱۰؛ بروکمایر و ویگر^{۱۵}، ۲۰۱۴؛ فتکه^{۱۶}، ۲۰۰۸؛ کوشال و کوشال^{۱۷}، ۲۰۰۸؛ کارمر^{۱۸} و همکاران، ۲۰۱۸).

مؤلفه پنجم، در سطح حکمرانی کلان در دودسته؛

این مؤلفه در بخش نخست به تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری اساسی در آموزش عالی باز می‌گردد. ساختار حکمرانی در این مؤلفه نقش کلیدی در سیاست‌گذاری دارد. در واقع، اثربخشی و کارآمدی بیشتر سیاست‌های تدوین شده شهریه به شیوه حکمرانی آن بستگی دارد. این ساختار باید به صورت جمعی با حضور همه ذی‌نفعان انجام شود. بنابراین، باید تمرکززدایی از ساختارها و سلسله روابط صورت پذیرد. نکته درخور توجه دیگر این مؤلفه، شیوه تأمین و تخصیص منابع مالی به دانشگاه‌ها (و در درون دانشگاه‌ها) است. هر سازوکار تأمین و تخصیص منابع مالی سیاست‌ها و شیوه‌های اجرایی خاص خود را می‌طلبد. لذا در سیاست‌گذاری شهریه باید به تناسب و ترکیب میزان شهریه با این سازوکارهای توجه شود و در تدوین سیاست‌ها لحاظ گردد. بخش دیگر آن، قوانین و مقررات آموزش عالی است که بر چگونگی سیاست‌گذاری در شهریه اثرگذار است. در واقع، قوانین به‌مثابه مجرای قانونی برای اجرایی‌سازی سیاست‌های تدوین شده هستند. برای نمونه محققان به این نتیجه رسیدند که علاوه بر نرخ فارغ‌التحصیلی دبیرستان، نرخ ثبت‌نام در دانشگاه‌های دولتی و خصوصی نیز باید در سیاست‌گذاری شهریه آموزش عالی مورد توجه قرار گیرد (بوزیک و میلر^۱، ۲۰۱۵) و کوه^۲ و همکاران (۱۹۷۴) نیز به این نتیجه رسیدند که نوع دانشگاه (دولتی، خصوصی) یا آموزشگاه از مؤلفه‌های درخور توجه در سیاست‌گذاری شهریه آموزش عالی است. از جمله مطالعاتی که با یافته‌های این بخش همخوانی دارند (باتس و کای^۳، ۲۰۱۴؛ آلن و ولنیاک^۴، ۲۰۱۹؛ هو و وبارال^۵، ۲۰۱۹؛ زانکی^۶ و همکاران، ۲۰۲۱؛ هانگ و سار^۷، ۲۰۱۲؛ فریدمن و وربتسکی^۸، ۲۰۱۷؛ هملت و مارکوت^۹، ۲۰۱۱).

مؤلفه چهارم، در سطح استان با دوطبقه سازوکارهای قانونی و سیاستی استان‌ها و سازوکارهای مشارکتی و حمایتی استان‌ها است. این مؤلفه در سطح استان‌ها مطرح است. با توجه به ساختار استانی قالب کشورهای توسعه‌یافته که مطالعات بین‌المللی در آن‌ها صورت گرفته است موجبات

10. Tuckman
11. Dearden
12. Cost-Sharing
13. Koshal and Koshal
14. Flores
15. Bruckmeier & Wigger
16. Fethke
17. Koshal & Koshal
18. Kramer

1. Bozick & Miller
2. Kohn
3. Bates & Kaye
4. Allen & Wolniak
5. Hu & Villarreal
6. Czarniecki
7. Hong & Sarr
8. Fridman & Verbetsky
9. Hemelt & Marcotte

یافته‌های این مؤلفه با مطالعات (لانگ، ۲۰۰۶؛ داترویچ و باریلا، ۲۰۰۵؛ نیل، ۲۰۰۶؛ مامپر و فریمن^{۱۱}، ۲۰۰۵) همگرایی دارد.

با توجه به اهمیت موضوع به پژوهشگران بعدی پیشنهاد می‌شود با استفاده از روش‌های آمیخته در یک جامعه خاص به شناسایی و طراحی ابراز درزمینه سیاست‌گذاری شهریه در نظام آموزش عالی بپردازند. همچنین، می‌توانند با کمی‌سازی مؤلفه‌های شناسایی شده در این پژوهش، وضعیت موجود را مورد پایش قرار دهند.

پیشنهادها

در پایان براساس یافته‌های پژوهش بین‌المللی، سیاست‌های پیشنهادی کاربردی برای نظام آموزش عالی ایران ارائه می‌شود:

- در نظر داشتن مفهوم شهریه افتراقی^{۱۲} به معنی توجه به عوامل گوناگون در تعیین سیاست‌های شهریه‌براساس نرخ بازده رشته‌های تحصیلی، مقطع و منطقه جغرافیایی و غیره؛
- توجه به ترکیب و تناسب بین شهریه، میزان بودجه دولتی تخصیص یافته و کمک‌های مالی در تعیین میزان شهریه؛
- توجه به شرایط و ظرفیت‌های خاص هر دانشگاه در تعیین سیاست‌های شهریه، مواردی نظیر: سطح کیفی آموزش، رتبه دانشگاه در نظام‌های رتبه‌بندی، نرخ ثبت‌نام، هزینه‌های دانشگاه و غیره؛
- تعیین سیاست‌های شهریه در راستای سیاست‌های کلان همچون: نرخ تورم، نرخ اشتغال و بیکاری دانش‌آموختگان دانشگاهی، متوسط درآمد خانوار، هرم جمعیتی جوان (جمعیت در سن تحصیل دانشگاهی) و غیره
- تنوع‌بخشی به انواع کمک‌های مالی متناظر با افزایش میزان شهریه در آموزش عالی؛
- گره زدن سیاست شهریه به سازوکارهای تأمین و تخصیص منابع مالی در سطح فرادانشگاهی و درون دانشگاهی؛
- توجه ویژه به دسترسی دانشجویان از طبقات اجتماعی و اقتصادی کم‌برخوردار از طریق تخفیف در شهریه، حمایت‌های مالی ویژه و غیره.

حکمرانی خوب و قوانین و مقررات کلان می‌باشد. این مؤلفه به حکمرانی و سایر ساختارهای کلان در یک کشور وابسته است. نشانگرهایی از قبیل: نرخ مالیات، تولید ناخالص داخلی، نرخ بیکاری و اشتغال کل، درآمد سرانه، هرم سنی جمعیت هر کشور و غیره باید در سیاست‌گذاری شهریه آموزش عالی مورد توجه سیاست‌گذاران قرار گیرد. این مؤلفه‌ها به‌مثابه بخشی از عوامل محیطی آموزش عالی هستند که بر سیاست‌گذاری شهریه تأثیر دارند. این مؤلفه‌ها در هر کشور وضعیت و ساختاری متفاوت دارند این بدین معناست که برای مقوله سیاست‌گذاری شهریه در آموزش عالی، هر زیست بومی ماهیت متمایز و منحصربه‌فرد دارد که قابل الگوبرداری یکسان نیست. برای نمونه، کاوشال^۱ (۲۰۰۸) معتقد است که قوانین کلان درزمینه مهاجرت، نقش تعیین‌کننده در سیاست‌گذاری شهریه آموزش عالی دارد. چراکه یافته‌های وی نشان می‌داد قوانین بر میزان مشارکت دانشجویان مهاجر و بومی تأثیر معنی‌داری داشته است. به پنداشت دویل^۲ (۲۰۱۲) نیز مواضع ایدئولوژیک سیاست‌گذاری هر کشور عامل مهمی در سیاست‌گذاری آموزش عالی در تعیین شهریه هم برای دانشجویان ملی و هم بین‌المللی دارد. مطالعاتی که با این مؤلفه همپوشانی دارند می‌توان به (داترویچ و باریلا^۳، ۲۰۰۵؛ کو^۴، ۲۰۱۷؛ وانگ و ما^۵، ۲۰۰۹؛ باکر^۶، ۲۰۲۰؛ گرت و گرین^۷، ۲۰۱۸؛ واکین و جفریز^۸، ۲۰۱۳) اشاره کرد. آخرین مؤلفه، در سطح محیطی در دوطبقه هنجارهای فرهنگی و اجتماعی است. هنجارهای اجتماعی و فرهنگی در سیاست‌گذاری شهریه سهم و نقش بسزایی دارند که باید بدان توجه شود. هر جامعه‌ای ارزش‌ها، سنت‌ها و نگرش‌های متفاوتی دارد. که هم در نحوه تدوین سیاست‌ها و هم بر تصمیمات افراد و خانوار اثرگذار است. بی‌گمان، فرهنگ پدیده‌ای لاینفک از بافتار هر کشور است که هرگونه سیاست‌گذاری باید بر پایه آن طرح‌ریزی و توسعه یابد. چراکه سیاست باید مورد پذیرش فرهنگی واقع شود تا امکان رشد و نمو و اثربخشی داشته باشند در غیر این صورت، اگر با عدم پذیرش و مقاومت فرهنگی مواجه شوند محکوم به شکست خواهند بود.

1. Kaushal
2. Doyle
3. Dotterweich & Baryla
4. Ko
5. Wang & Ma
6. Baker
7. Garrett & Greene
8. Wakeling & Jefferies

9. Dotterweich & Baryla
10. Neill
11. Mumper & Freeman
12. Differential tuition

سپاسگزاری

رویکرد شناختی" است. لذا از کلیه استادان گرانقدر که در تدوین مقاله فوق ما را یاری رسانده‌اند، سپاسگزاری می‌نماییم.

مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری تحت عنوان "ارزیابی آثار شهریه بر تصمیمات تحصیلی دانشجویان دانشگاه تهران با

References

- Abazari, Y., & Parnian, H. (2014). The educational establishment of Niavaran school (the history of the establishment of government educational institutions of management and free market economy). *Sociological Studies*, 22(2), 151-176. (In Persian)
- Ahmadi, A., Karimzadegan, D. & Khairati Kazroni, T. (2014). Data mining of Tehran University withdrawal students with a focus on retaining tuition-paying students (preventing customer turnover). *Information Technology Management Quarterly*, 7(2), 217-238. (In Persian)
- Azar, A. (2001). Extension and development of Shannon's entropy method for data processing in content analysis. *Humanities*, 37. (In Persian)
- Baert, S., Marx, I., Neyt, B., Van Belle, E., & Van Casteren, J. (2018). Student employment and academic performance: an empirical exploration of the primary orientation theory. *Applied Economics Letters*, 25(8), 547-552.
- BARR, N. & CRAWFORD, I. (2005) *Financing Higher Education: Answers from the UK*, London and New York: Routledge.
- Bell, E. (2020). The politics of designing tuition-free college: How socially constructed target populations influence policy support. *The Journal of Higher Education*, 91(6), 888-926.
- Bolli, T., & Johnes, G. (2015). In my own time: tuition fees, class time and student effort in non-formal (or continuing) education. *Journal of Education and Work*, 28(6), 592-606.
- Bolli, T., Olivares, M., Bonaccorsi, A., Daraio, C., Aracil, A. G., & Lepori, B. (2016). The differential effects of competitive funding on the production frontier and the efficiency of universities. *Economics of Education Review*, 52, 91-104.
- Bozick, R., & Miller, T. (2014). In-state college tuition policies for undocumented immigrants: Implications for high school enrollment among non-citizen Mexican youth. *Population Research and Policy Review*, 33(1), 13-30
- Dearden, L., Fitzsimons, E., & Wyness, G. (2011). *The impact of tuition fees and support on university participation in the UK* (No. W11/17). IFS Working Papers.
- Delaney, J. A., & Kearney, T. D. (2016). Alternative student-based revenue streams for higher education institutions: A difference-in-difference analysis using guaranteed tuition policies. *The Journal of Higher Education*, 87(5), 731-769.
- Denning, J. T. (2017). College on the Cheap: Consequences of Community College Tuition Reductions. *American Economic Journal: Economic Policy* 9 (2), 155-188.
- Dietrich, H., & Gerner, H. D. (2012). The effects of tuition fees on the decision for higher education: evidence from a German policy experiment. *Economics Bulletin*, 32(3), 2407-2413.
- Donoso, S. (2016). When social movements become a democratizing force: the political impact of the student movement in Chile. *Protest, Social Movement and Global Democracy since 2011. New Perspectives Research in Social Movements, Conflicts and Change*, 39(1), 167-196
- Dotterweich, D., & Baryla Jr, E. A. (2005). Non resident tuition and enrollment in higher education: implications for tuition pricing. *Education Economics*, 13(4), 375-385.
- Doyle, W. R. (2012). The politics of public college tuition and state financial aid. *The Journal of Higher Education*, 83(5), 617-647.
- Ehrenberg, R. G. (2020). The economics of tuition and fees in American higher education. In *The Economics of Education* (pp. 345-352). Academic Press.
- Farji Dana, A & Maljo, M (2013). Political economy of teachers' economic demands: a theoretical framework. *Social Welfare Quarterly*, 14(15), 353-406. (In Persian)
- Fethke, G. (2006). Subsidy and tuition policies in public higher education. *Economic Inquiry*, 44(4), 644-655.
- Flores, S. M., & Shepherd, J. C. (2014). Pricing out the disadvantaged? The effect of tuition deregulation in Texas public four-year institutions. *The ANNALS of the American Academy of*

- Political and Social Science*, 655(1), 99-122.
- Frenette, M. (2005). *The impact of tuition fees on university access: Evidence from a large-scale price deregulation in professional programs* (No. 2005263e). Statistics Canada, Analytical Studies Branch.
- Garibaldi, P., Giavazzi, F., Ichino, A., & Rettore, E. (2007). *College cost and time to obtain a degree: Evidence from tuition discontinuities*. NBER Working Paper, 12863.
- Ghoraishi, M., Yamani Douzi Sorkhabi, M., Zaker Salehi, Gh & Mehran, G. (2018). Structural pathology of autonomous campus of Tehran governmental universities. *Management and Planning in Educational Systems*, 11(1), 31-58. (In Persian)
- Goldrick-Rab, S., Harris, D. N., & Trostel, P. A. (2009). *Why financial aid matters (or does not) for college success: Toward a new interdisciplinary perspective*. In *Higher education: Handbook of theory and research* (pp. 1-45). Springer, Dordrecht.
- Guzmán-Concha, C. (2012). The students' rebellion in Chile. Occupy protest or classical social movement? *Social Movement Studies*, 11(3-4), 708-415
- Halliday, S.V., Davies, B.J., Ward, P., & Lim, M. (2008). A dramaturgical analysis of the service encounter in higher education. *Journal of Marketing Management*, 24(1/2), 47-68.
- Hauptman, A. (1990). *The tuition dilemma: Assessing new ways to pay for college*. Washington, DC: The Brookings Institution.
- Heller, D. E. (2000). *Tuition pricing and higher education participation in Colorado*. Olympia, WA: Northwest Education Research Center.
- Heller, D. E. (2001). *The states and public higher education policy: Affordability, access, and accountability*. Baltimore: JHU Press.
- Hemelt, S. W., & Marcotte, D. E. (2011). The impact of tuition increases on enrollment at public colleges and universities. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 33(4), 435-457.
- Hu, X., & Villarreal, P. (2019). Public tuition on the rise: Estimating the effects of Louisiana's performance-based funding policy on institutional tuition levels. *Research in Higher Education*, 60(5), 636-669.
- Hübner, M. (2012). Do tuition fees affect enrollment behavior? Evidence from a 'natural experiment' in Germany. *Economics of Education Review*, 31(6), 949-960.
- Hutchings, M. (2003). *Financial Barriers to Participation*. In *Higher education and Social Class: Issues of Exclusion and Inclusion*, edited by Archer, L., M. Hutchings, and A. Ross, 155-174. London: Routledge Falmer.
- Johnson, J., Rochkind, J., Ott, A. N., & DuPont, S. (2009). With their whole lives ahead of them. *Public Agenda*, 1-48. Retrieved from: <http://www.publicagenda.org/files/theirwholivesaheadofthem>.
- Johnston, D. B. (2006). *Financing higher education: Cost-sharing in international perspective*. Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers
- Kane, T. (2004). *Evaluating the Impact of the DC Tuition Assistance Grant Program*. National Bureau of Economic Research.
- Karimi, J. (2014). Education industry (critical analysis of education). *Sociological Studies*, 26(1), 9-38. (In Persian)
- Karimi, J., Mansouri, O & Rezaei, N (2018). The dominance of the market system over Iran's higher education system. *Sociological Studies*, 26(1), 9-38. (In Persian)
- Kaushal, N. (2008). In-state tuition for the undocumented: Education effects on Mexican young adults. *Journal of Policy Analysis and Management*, 27(4), 771-792.
- Kelly, W., & Shale, D. (2004). *Does the Rising Cost of Tuition Affect the Socio-Economic Status of Students Entering University?* Online Submission.
- Kohn, M., Manski, C., & Mundel, D. (1974). *An empirical investigation of factors which influence college going behavior*. Rand Report (R-1470-NSF). Santa Monica, CA: Rand Corporation.
- Koshal, R. K., & Koshal, M. (2000). State appropriation and higher education tuition: What is the relationship? *Education Economics*, 8(1), 81-89.
- Leslie, L. L., & Brinkman, P. T. (1987). Student price response in higher education: The student

- demand studies. *Journal of Higher Education*, 58(2), 181–204
- Long, B. T. (2004). Does the format of a financial aid program matter? The effect of state in-kind tuition subsidies. *Review of Economics and Statistics*, 86(3), 767-782.
- Ma, J., Baum, S., Pender, M., & Welch, M. (2016). Trends in College Pricing 2016. The College Board. https://trends.collegeboard.org/sites/default/files/2016-trends-college-pricing-web_0.pdf.
- Moulin, L., Flacher, D., & Harari-Kermadec, H. (2016). Tuition fees and social segregation: lessons from a natural experiment at the University of Paris 9-Dauphine. *Applied Economics*, 48(40), 3861-3876.
- Mumper, M., & Freeman, M. L. (2005). *The causes and consequences of public college tuition inflation*. In *Higher education: Handbook of theory and research* (pp. 307-361). Springer, Dordrecht.
- Naderi, A & Fooladi, M (2013). Comparative analysis of the academic progress of the first and second term master's students in educational sciences and psychology of Tehran University. *Journal of Psychology and Educational Sciences*, 41(4), 61-72. (In Persian)
- Navehebrahim, I, Azizi Shamami, M (2012). Investigating the relationship between the social and economic status of night students and their perception of investment in graduate education. *Higher Education Research and Planning Quarterly*, 18(2), 109-130. (In Persian)
- Neill, C. (2006). *hh uwoooo ssss nn dddd nnn dda*. Unpublished manuscript, Wilfrid Laurier University, Waterloo, ON.
- Pigini, C., & Staffolani, S. (2016). Beyond participation: do the cost and quality of higher education shape the enrollment composition? The case of Italy. *Higher education*, 71(1), 119-142.
- Ramezani, G; Azizi, N & Shafiei Sarostani, M (2022). An analysis of the influence of academic capitalism in Iran's higher education system by analyzing the country's strategic documents. *Rahbord Farhang*, 15(57), 167-203(In Persian)
- Rasmussen, C.J. (2003). Student Tuition, Fees, and Financial Aid Assistance Policies, 2002–2003. Retrieved January 30, 2004, from <http://www.ecs.org/html/offsite.asp?document=http%3A%2F%2Fwww%2Eesheo%2Eorg%2F>
- Sandelowski, M., & Barroso, J. (2006). *Handbook for synthesizing qualitative research*. Springer publishing company.
- Seif, H. (2011). Unapologetic and unafraid': Immigrant youth come out from the shadows. *New Directions for Child & Adolescent Development*, (134), 59-75.
- Serna, G. R. (2017). Effects of region on the establishment of public higher education prices in the US: indications of possible suboptimal equilibria? *Studies in Higher Education*, 43(4), 1–16.
- Shahnazi, R., & Akbari, A (2019). Government budgeting and higher education marketing (case study: Shiraz University). *Sociological Studies*, 27(2), 81-110. (In Persian)
- Shin, J. C., & Milton, S. (2008). Student response to tuition increase by academic majors: empirical grounds for a cost-related tuition policy. *Higher Education*, 55(6), 719-734.
- Tuckman, H. P. (1970). Determinants of college student migration. *Southern Economic Journal*, 37(2), 184–189.
- Veliz, D., Pickenpack, A., & Villalobos, C. (2022). Policy Translation of Social Movement Demands: The Case of Free-Tuition in Higher Education in Chile. *Berkeley Review of Education*, 11(2), 118-140.
- Wakeling, P., & Jefferies, K. (2013). The effect of tuition fees on student mobility: the UK and Ireland as a natural experiment. *British Educational Research Journal*, 39(3), 491-513.
- Wellman, J. (1999). The tuition puzzle: Putting the pieces together: The new millennium project on higher education costs, pricing, and productivity.
- Winston, G. (2005). Peer Wages, Tuition and Price Discounts. Williamstown, MA: Williams Alumni Review, summer.
- Yanikoski, R. A., & Wilson, R. F. (1984). Differential pricing of undergraduate education. *The Journal of Higher Education*, 55(6), 735-750.